

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 27.10.2010
KOM(2010) 608 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Kuriamas Bendrosios rinkos aktas

Siekiant labai konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos

50 pasiūlymų, kaip pagerinti bendrą darbą, verslą ir prekybą

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI

Kuriamas Bendrosios rinkos aktas

Siekiant labai konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos

50 pasiūlymų, kaip pagerinti bendrą darbą, verslą ir prekybą

(Tekstas svarbus EEE)

IŽANGA

Vienos didelės rinkos kūrimas – tai europinio projekto sumanytojų pagrindinis siekis. Jie suprato, kad kuriant turtingesnę, kūrybingesnę, protingesnę, teisingesnę ir stipresnę pasaulyje visuomenę yra svarbu susitikti, prekiauti, bendrai dirbti. Ekonominio ir socialinio gyvenimo erdvių dalijimasis tuo pačiu gerbiant mūsų skirtingumą, **noras būti kartu**, kuri skatina ir **sutvirtina interesus būti kartu** – toks buvo ir šiandien yra **didžiulės Europos rinkos** užmojis.

Bendroji rinka, viena bendra rinka, vidaus rinka – pavadinimų kaita laikui bėgant rodo dvilypį didžiosios Europos rinkos pobūdį – gilinimą ir turtinimą. Vis labiau į rinką skverbiantis **keturioms pagrindinėms laisvėms** – laisvam asmenų, prekių, paslaugų ir kapitalo judėjimui, ji buvo papildyta ir praturtinta, ypač sutvirtinus **ekonominę integraciją**, įvedus **bendrą valiutą** ir sukūrus **sanglaudos politiką**. Bendrąją rinką lydinti sanglaudos politika būtina, siekiant užtikrinti, kad visi piliečiai, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos, galėtų iš jos gauti naudos ir prie jos prisidėti.

Praėjus maždaug 60-čiai metų po Europos anglių ir plieno bendrijos sukūrimo, **bendros rinkos privalumai yra nenuginčijami**. Per pastaruosius du dešimtmečius bendrosios rinkos sukūrimas ir sienų atvėrimas buvo pagrindiniai augimą skatinantys veiksniai Europoje. Komisijos skaičiavimais, 1992–2009 metais dėl bendro vidaus rinkos integravimo, visų pirma liberalizuojant tinklų pramonės šakas, ir ES plėtros efekto sukurta 2,75 milijonai papildomų darbo vietų ir 1,85 % augimas.

Europos ekonomika tapo didžiausia pasaulio ekonomika. Net jei neskaičiuotume prekybos Europos viduje, mes esame didžiausi importuotojai ir eksportuotojai. Bendroji rinka yra pagrindinė mūsų tarptautinio konkurencingumo varomoji jėga. Be jos mūsų svarba pasaulio ekonominių jėgų pusiausvyroje, kai atsiranda naujų dalyvių, nebūtų didelė.

Bet visų pirma bendroji rinka teikia kasdieninius privalumus įmonių ir piliečių veiklos srityse. Prekių ir paslaugų prekyba Europoje šiandien sudaro atitinkamai 17 % ir 28 % pasaulio prekybos. Mobilaus telefono ryšio skambučių kainų sumažėjimas 70 % arba lėktuvo bilietų kainų sumažėjimas 40 % yra konkretūs pavyzdžiai.

Dėl europiečių **solidarumo**, dėl to, kad laikui bėgant sugebėjo atsinaujinti, tapti nuodugesne ir praturtėti, mūsų didžioji Europos rinka per beveik šešiasdešimt metų išliko kertiniu Europos projekto akmeniu.

Tačiau pasaulis nebėra toks kaip 1985 m., kai Komisija pasiūlė esminį atnaujinimą, dėl kurio 1993 m. sausio 1 d. buvo sukurta bendroji rinka.

Pasaulis pasikeitė. Globalizacija pagreitino prekybą ir technologinius pokyčius, leido iškilti naujiems dalyviams, mus pasivijusiems srityje, kurią išmanome puikiai – didelę pridėjamąją vertę turintys produktai ir paslaugos. Europai tai yra dvigubas iššūkis: su dar didesniu pasiryžimu didinti mūsų kompetenciją didelę pridėjamąją vertę turinčiuose sektoriuose ir vykdyti politiką, kuria palengvinamas Europos įmonių, ypač MVL, naudojimas šių naujų augimo polių teikiamomis galimybėmis.

Pasikeitė ir pati Europa. Ji susivienijo, išsiplėtė ir tapo tvirtesnė.

Finansų ir ekonomikos krizės smogė visoms mūsų ekonomikos sritims, visiems sektoriams. Tai susilpnino verslininkų ir darbininkų padėtį, sumažino milijonų Europos vartotojų perkamąją galią. Bendroji rinka yra vienas iš mūsų pagrindinių privalumų reaguojant į šią krizę. Ji sušvelnino krizės padarinius. Ji mums padės iš jos išbristi, aukštesniu lygmeniu, ir yra sėkmingos ateities pagrindas.

Dėl visų šių priežasčių Pirmininkas Barosso patikėjo **Mario Monti** pateikti ataskaitą apie bendrosios rinkos pagyvėjimą. Kaip savo ataskaitoje nurodo **Mario Monti** „to reikia, nes tvirtos ir veiksmingos bendrosios rinkos sukūrimas yra pagrindinis veiksnys, lemiantis ES bendros makroekonominės veiklos rezultatus“¹. Jis priduria, kad „bendroji rinka yra kaip niekad nepopuliari, bet kaip niekad reikalinga“². Taigi jo ataskaitoje siūloma „nauja strategija, kuria siekiama apsaugoti bendrąją rinką nuo ekonominio nacionalizmo rizikos, imti taikyti ją naujose srityse, labai svarbiose Europos augimui, ir siekti pakankamo sutarimo dėl jos“³.

2010 m. ataskaitoje Europos Parlamentas pažymi, kad „**integracija nėra negrįžtamas procesas ir nereikėtų manyti, kad nuolat veikianti vidaus rinka yra savaime suprantamas dalykas**“.

Toks pastebėjimas pagrindžia bendrosios rinkos, tarnaujančios „didelio konkurencingumo socialinei rinkos ekonomikai“, politikos sričių **naują šiandienos užmojį** – sustiprinti nebaigtą integraciją ir taip įgyvendinti mūsų augimo potencialą žmonijos progreso vardan; į rinkos centrą grąžinant europiečius, bendromis pastangomis atkurti pasitikėjimą mūsų socialinės ekonomikos modeliu. Pasiūlyti naują visuotinį bendrosios rinkos veikimo būdą, taikomą visiems šios rinkos dalyviams. Geriau užtikrinti jos taisyklių supratimą ir jų laikymąsi Sąjungoje bei jų perkėlimą į kasdieninį gyvenimą.

Tai socialinės rinkos ekonomikos būdas. Jis paremtas tuo, kad bendroji rinka turi remtis visais rinkos dalyviais: įmonėmis, vartotojais ir dirbančiais. Būtent taip bendroji rinka suteiks galimybę Europai pasiekti kolektyvinį konkurencingumą.

¹ Mario Monti ataskaita Europos Komisijos Pirmininkui: „Nauja bendrosios rinkos strategija“, 2010 m. gegužės 9 d., 9 p.

² Minėtoji Mario Monti ataskaita, 24 p.

³ Minėtoji Mario Monti ataskaita, 9 p.

Kadangi bendroji rinka gali sudaryti galimybes dar didesniai augimui; galima sukurti dar daugiau darbo vietų. Jos galimybės nėra iki galo išnaudojamos. Tarpvalstybiniai viešieji pirkimai 2009 m. sudarė maždaug tik 1,5 % visų viešųjų pirkimų sandorių. Nepaisant didelės pažangos bendrojoje paslaugų rinkoje, tarpvalstybinės paslaugos sudaro tik 5 % Sąjungos BVP, tuo tarpu tarptautinė prekyba pagamintais produktais, kuriais prekiaujama bendrojoje rinkoje, sudaro 17 %. 2008 m. tik 7 % vartotojų atliko tarptautinius pirkimus internetu⁴.

Komisijos skaičiavimais⁵, jei bendroji rinka būtų papildyta, pagilinta, sutvirtinta ir iki galo išnaudotos jos galimybės, ypač pasinaudojant šiame komunikate siūlomomis priemonėmis, tai reikštų potencialų 4 % BVP augimą per ateinančius dešimt metų⁶.

Bendroji rinka pati savaime nėra tikslas. Tai priemonė kitų sričių politikai įgyvendinti. Jei bendroji rinka veiks tinkamai, bus didesnė tikimybė, kad visos viešos ir privačios priemonės bus įgyvendinamos sėkmingiau, o atsakas į augimo, socialinės sanglaudos ir užimtumo, saugumo, klimato kaitos problemas bus taiklesnis.

Taigi bendrosios rinkos pagyvinimas yra neatsiejama **ES 2020 strategijos** dalis. **ES 2020 m. strategijoje** siūlomos 7 pavyzdinės iniciatyvos: i) inovacijų sąjunga, ii) judus jaunimas, iii) Europos skaitmeninė darbotvarkė, iv) tausiai išteklius naudojanti Europa, v) globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika, vi) naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė ir vii) Europos kovos su skurdu planas. Modernizuota bendroji rinka yra bendras kiekvieno šių statinių pamatas. Tai svertas, kuris padės augimui ir darbo vietų kūrimui, dėl kurio atsiranda pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo dinamiškumas ir sustiprėja pavyzdinių iniciatyvų sąveika. Tam tikros pavyzdinių iniciatyvų dalys bendros rinkos veikimui yra struktūriškai svarbios, todėl jos laikomos priemonėmis rinkai pagyvinti. Šios priemonės yra išvardytos šiame komunikate ir pavyzdinėse iniciatyvose, visų pirma Europos skaitmeninės darbotvarkės, inovacijų sąjungos ir globalizacijos erai pritaikytos pramonės politikos iniciatyvose.

Pagyvinimas turi atverti naujas galimybes ir nekurti naujų suvaržymų. Kuriant ir įgyvendinant veiksmingas bendras taisykles, bendroji rinka privalo būti tarpiniu punktu struktūriniam augimui. Būdama konkurencinga erdvė, bendroji rinka europiečiams yra tarsi bazinė stovykla globalizuotame pasaulyje. Ji privalo likti atvira, be naivaus požiūrio į pasaulį; turi būti skatinamas bendradarbiavimas su mūsų prekybos partneriais, visų pirma siekiant užtikrinti geresnį įvairiose pasaulio rinkose galiojančių taisyklių ir standartų suartinimą, dėl kurio atsiranda abipusė nauda. Todėl svarbu nepamiršti, kad europietiško modelio sėkmė priklauso nuo gebėjimo suderinti ekonominį veiksmingumą ir socialinį teisingumą ir nuo visų ekonomikos dalyvių ir socialinių partnerių susitelkimo šiam tikslui pasiekti.

Mūsų pastangos turi būti nukreiptos visų pirma į Europos ekonomikos varomąją jėgą: į 20 milijonų Europos įmonių, ypač mažųjų ir vidutinių, kuriose dirba steigėjai, darbininkai, studentai, amatininkai, verslininkai – visi jie yra bendrosios rinkos dalyviai, kuriems reikia finansavimo naujovėms diegti, konkurencingumui didinti ir naujoms darbo vietoms kurti.

⁴ Šaltiniai – Komisijos tarnybos.

⁵ Pagrįstais QUEST modeliu.

⁶ Šaltiniai – Komisijos tarnybos. Toks skaičiavimas apima tam tikrą skaičių priemonių, o kai kurios iš jų yra paminėtos šiame komunikate (visų pirma priemonės, skirtos administracinei ir reglamentavimo naštai sumažinti ir atviriems viešiesiems pirkimams skatinti). Kadangi toks poveikis didele dalimi priklauso nuo paslaugų direktyvos įgyvendinimo, o įvertinti daugelio priemonių, kurios neįtrauktos į šį skaičiavimą, poveikį sunku, jei išvis įmanoma, 4 % dydis gali būti laikomas konservatyviu.

Kad būtų atkurtas pasitikėjimas, **piliečius vartotojus reikia laikyti bendrosios rinkos dalyviais** ir leisti jiems pirkti, investuoti, naudotis medicinos paslaugomis ar mokytis visoje Europoje. Bendrojoje rinkoje turi būti užtikrinta galimybė visiems Europos piliečiams vartotojams pirkti standartus atitinkančius, saugius ir patikimus, konkurencingomis kainomis siūlomus produktus. Tai pasakytina tiek apie maisto ir žemės ūkio, tiek apie pramonės produktus. Tai turi būti taikoma – ir suprantama, kad turi būti taikoma – daugelyje kitų veiklos sričių, visų pirma, paslaugų srityje, įskaitant bendrojo ekonominio intereso paslaugas ir mažmenines finansines paslaugas.

Kad į šiuos dalykus būtų reaguojama, kad pasitikėjimas būtų atkurtas, kad sustiprėtų tvarus ir bešališkas augimas, Europa turi tapti pajėgi veikti tvirtai ir ryžtingai. **Būtiną bendrą europinį įsipareigojimą**; reikia, kad visi Europos – nacionaliniai ar regioniniai, valstybiniai ir privatūs, ekonominiai ir socialiniai – dalyviai įsisavintų tikslus ir priemones.

Tokia yra šio Akto, kurį Komisija šiandien siūlo viešai diskusijai, prasmė. Jį įgyvendinus bus galima, viena vertus, išnaudoti svarbias augimo galimybes, kurias teikia skaitmeninė ekonomika, paslaugų sektorius ir su aplinka ir klimato kaita susiję pakitimai, kita vertus, pasiekti sutarimą jų naudai, sprendžiant Mario Monti nurodytas problemas⁷. Komisija pageidauja, kad visoje Europoje keturis mėnesius vyktų plačios viešosios diskusijos apie bendrosios rinkos pagyvinimą. **Pasibaigus šioms diskusijoms Komisija kitoms institucijoms pasiūlys oficialiai pritarti su galutine Akto versija susijusiems įsipareigojimams.**

Priėmus Bendrosios rinkos aktą 2012 m. pabaigoje bus dinamiškai pažymėtas 20-asis bendrosios rinkos jubiliejus.

Šis Aktas priimamas kartu su „2010 m. ES pilietybės ataskaita. Kliūčių ES piliečių teisėms šalinimas“, kurioje pagrindinis dėmesys skiriamas kliūtims, su kuriomis europiečiai susiduria kasdieniniame gyvenime keliaudami, besimokydami, tuokdamiesi, išeidami į pensiją, pirkdami ar paveldėdami turta, balsuodami kitoje valstybėje narėje, pašalinti.

Bendrosios rinkos aktas ir Pilietybės ataskaita yra viena kitą papildančios iniciatyvos, kuriose nagrinėjami piliečius tiesiogiai dominantys klausimai, siekiant įveikti tebeegzistuojantį Europos Sąjungos susiskaidymą ir taip suteikti konkrečią formą įsipareigojimui kurti piliečių Europą ir veiksmingą bendrąją rinką, tenkinančią piliečių ir įmonių poreikius ir lūkesčius.

1. GREITAS, TVARUS IR TINKAMAS AUGIMAS ĮMONĖMS

ES veikia 20 milijonų įmonių, kuriose yra 175 milijonai darbo vietų; jos tiekia produktus ir teikia paslaugas 500 milijonų ES vartotojų ir daugeliui kitų vartotojų pasaulyje. **Bendroji rinka yra veiksnys, lemiantis šių įmonių konkurencingumą.** Bendroji rinka joms turi pasiūlyti palankią terpę ir jas skatinti vystytis, pirkti, parduoti, laisvai investuoti Europoje ir už jos ribų. **Mažųjų ir vidutinių įmonių užimtumo potencialas didžiausias; jų vaidmuo bendrojoje rinkoje nusipelno išskirtinio dėmesio ir veiksmų, nukreiptų tokių įmonių problemoms spręsti.**

⁷ Minėtos ataskaitos 38 p.

Laisvas prekių ir paslaugų judėjimas – tai dvi pagrindinės sutartyse įtvirtintos laisvės. Laisvas prekių judėjimas yra pirmasis bendrosios rinkos laimėjimas. Panaikinus sienas bendrojoje rinkoje 1993 metais, toks prekių judėjimas smarkiai padidino ES vartotojams siūlomų produktų pasirinkimą mažiausiomis kainomis. Kad ši pasiūla išliktų, ES vykdoma politika siekiama, kad prekių judėjimui nekiltų jokių netinkamų kliūčių. Tokia politika taip pat siekiama užtikrinti, kad bendrojoje rinkoje esančios prekės būtų saugios vartoti. Pastarasis tikslas reikalauja ypatingo dėmesio rinkų priežiūros ir kovos su padirbinėjimu bei piratavimu srityse.

Dažnai įmonės bendrosios rinkos susiskaidymą pažymi kaip kliūtį savo konkurencingumui. **Nacionalinių teisės aktų įvairovė** įmonėms **iš tiesų yra didelė našta** – dėl jos vėluoja investicijos, apribojama masto ekonomija bei sąveika ir kyla kliūčių patekti į rinkas. Todėl, tiksliai nustačius sritis, kuriose nepakankamas koordinavimas ir harmonizavimas trukdo bendrai rinkai gerai veikti, reikia geriau integruoti rinkas ir panaikinti kliūtis.

Pasaulinė konkurencija tapo intensyvesnė. Europos ekonomika turi būti pasiruošusi naujiems iššūkiams ir turi išnaudoti šias naujas galimybes tvarios plėtos perspektyvoje. **Reikia sutvirtinti jos privalumus, ji turi būti pajėgi** priimti šiuos iššūkius, naudodama lygiavertes priemones.

Pramonės politikai reikia geriau sukurtos rinkos ir tinkamos sistemos Europos siūlomoms prekėms ir paslaugoms kurti ir tobulinti. Europa privalo neužleisti ypač svarbių pozicijų konkuruodama pasauliniu lygiu. Vertės kūrimo grandinėje rinkos kūrimas, parama moksliniams tyrimams ir inovacijoms, skaitmeninės darbotvarkės plėtra, internetinė prekyba ir finansavimo priemonės yra pagrindinė sąlyga pramonės šakoms ir Europos pasiūlai apskritai sutvirtinti.

Nuo pat krizės pradžios Europos Sąjunga ėmėsi skubių priemonių tam, kad būtų atkurtas finansinių rinkų veikimas ir stabilumas. Vis dėlto, norint užtikrinti, **kad finansinė sistema būtų ne tik stabilesnė, bet ir veiktų realiajai ekonomikos naudai bei skatintų tvarų ekonominį augimą**, dar reikia papildomų priemonių. Šiandien priimama daug priemonių, skirtų rinkos skaidrumui, priežiūrai, finansiniam stabilumui, atsakomybei ir finansinių produktų vartotojų apsaugai ar krizių prevencijai, arba apie tokias priemones diskutuojama. Europos Sąjunga įsipareigojo priimti visus reformos pasiūlymus šia tema iki 2012 m. pabaigos. Europoje turės būti sukurta sistema ilgalaikėms investicijoms plėtoti, taip pat bus sukurtos papildomos priemonės privatiems fondams į šias investicijas nukreipti.

ES 2020 m. strategijos modernizuojant Europos ekonomiką tikslai pareikalaus didelių investicijų. Europos Sąjunga jau šiandien gali paremti šiuos projektus, keliems dešimtmečius į priekį sprendimus planuojantiems investuotojams teikdama nuoseklias strategines gaires ir sukurdamą tinkamą reglamentavimo sistemą. Europos Sąjungos biudžetas ir Europos investicinis bankas gali padėti pritraukti privatų šių projektų finansavimą.

Šiame sudėtingame ir besikeičiančiame pasaulyje **Europa yra tinkamas lygmuo mąstyti ir veikti, atsižvelgiant į globalizaciją**. Rinkos yra pasaulinės: Europa turi ginti savo interesus ir savo vertybes su didesniu užtikrintumu ir galvodama apie abipusiškumą bei bendrą naudą. Europos politika turi būti vykdoma taip, kad taisyklių ir standartų suartinimas pereitų į tarptautinį lygmenį. O kad būtų tinkamai reaguojama į pasaulinės konkurencijos kuriamus imperatyvus, bendroji rinka Europos įmonėms turi tapti tikra „bazine stovykla“, kur jos gali augti ir iš kurios jos gali vykdyti prekybą su visu pasauliu.

Bendroji rinka turi tapti realybe, kad kūrėjai, gamintojai ir vartotojai pajustų ekonomikos augimui užtikrinti jiems reikalingą kontinentinį mastą. Tik tvarus augimas garantuoja tvarių darbo vietų kūrimą. Laisvas prekių judėjimas ir sveika bei atvira konkurencija taip pat yra būtinos augimo ir pažangos priemonės, kuriomis naudojantis galima drąsiai spręsti demografines, aplinkos apsaugos ir socialines problemas.

1.1. Kūrybos skatinimas ir globojimas

Kad būtų galima drąsiai konkuruoti tarptautiniu mastu, yra gyvybiškai būtina, kad mūsų įmonės, išradėjai, kūrėjai galėtų progresuoti bendrojoje rinkoje, kad būtų sukurta sistema, teikianti kuo palankesnes sąlygas inovacijoms ir kūrybai.

Tokia sistema turi turėti gerai veikiančias apsaugos priemones, ypač apgavysčių ir piratavimo srityse.

Pasiūlymas Nr. 1: Europos Parlamentas ir Taryba turėtų atlikti reikiamus darbus tam, kad būtų priimti pasiūlymai dėl Europos Sąjungos patento, jo kalbinės struktūros ir vienodos ginčų sprendimo tvarkos. Tikslas – kad pirmieji ES patentai būtų išduoti 2014 m.

Nuolatinis patentų sistemos susiskaidymas labai trukdo inovacijoms ir apsaugai, kurią patentas suteikia Europos bendrovėms, ypač MVI, mokslinių tyrimų centrams ir išradėjams. Dėl tokios be reikalo sudėtingos ir brangiai kainuojančios patentų apsaugos sistemos Europoje atsilieka moksliniai tyrimai ir inovacijos, lyginant su kitomis pasaulio šalimis, pvz., JAV ar Japonija. Dėl nevienodos apsaugos bendrojoje rinkoje ir didelių patentų apsaugos išlaidų apsaugos sistema yra susiskaidžiusi. Didelės dažnų ginčų sprendimo išlaidos kai kuriose valstybėse narėse trukdo pasinaudoti teismų paslaugomis. Skirtingi teismo sprendimai kai kuriose valstybėse narėse sukuria teisinio nesaugumo įspūdį, taigi tarpvalstybinė prekyba tampa varginanti ir brangi. Europos Sąjungos patento ir vieningos jurisdikcinės patento sistemos sukūrimo svarba yra ypač svarbi konkurencingumo ir mokslinių tyrimų bei naujovių Europoje skatinimui; taip sistema taptų ne tokia brangi ir sudėtinga – tiek įgyjant atitinkamas teises Europoje, tiek jas ginant.

Pasiūlymas Nr. 2: 2011 m. Komisija pateiks autorių teisių administravimo pagrindų direktyvos pasiūlymą, kad būtų suteikta prieiga prie turinio internete taip pagerinant valdymą, skaidrumą ir elektroninį autorių teisių administravimą. Komisija taip pat pasiūlys direktyvą dėl „kūrinių našlaičių“.

Kadangi Sąjungoje nėra europinės veiksmingo autorių teisių administravimo sistemos, žinių ir kultūros vertybių pateikimo internete procesas yra gerokai sudėtingesnis. Skaitmeninės bendrosios rinkos sukūrimui reikia veiksmingai panaudoti platinimo internetu potencialą, užtikrinant daugiau kūrybiško turinio ir tuo pačiu užtikrinant, kad teisių turėtojai gaus tinkamą atlygį, o jų darbai bus tinkamai apsaugoti. Komisijai yra žinoma, kad skirtinga nacionalinė tvarka, susijusi su mokesčiais už privačiam tikslui skirtą kopiją, turi poveikio tarptautinių pardavimų paslaugoms ir laikmenų gamybai. Komisija atsižvelgs į dialogo su įvairiomis suinteresuotomis šalimis rezultatus, kad būtų rasti tinkami sprendimai.

Bendroji rinka taip pat turi tapti pasiekiamą tiems europiečiams, kuriems yra labiau įprasta pramogų ir medžiagos ieškoti internete. Karta, gimusi interneto eroje, mums neatleis, jei

bendrosios rinkos privalumai bus skirti tik fizinėms prekėms. Todėl reikia, kad bendrosios rinkos laisvės apimtų ir interneto turinį, kartu užtikrinant patikimą kūrybos ir intelektualinės nuosavybės apsaugą.

Pasiūlymas Nr. 3: 2010 m. Komisija pasiūlys veiksmų planą, skirtą kovai su padirbinėjimu ir piratavimu, kuriame bus ir teisinių, ir neteisinių priemonių. Be to, 2011 m. ji pateiks teisės aktų, kuriais siekiama priimti teisinę sistemą interneto plėtros sukurtiems poreikiams tenkinti ir sustiprinti muitinių veiklą šioje srityje, pasiūlymus, ir persvarstys intelektualinės nuosavybės teisių trečiojoje šalyse įgyvendinimo strategiją.

Padirbinėjimas ir piratavimas Europos ekonomikai kasmet atsieina milijardus eurų ir tūkstančius darbo vietų. EBPO vertinimu, 2007 m. prekybos apyvarta padirbtais gaminiais galėjo siekti 188 milijardus eurų⁸. Iš 2009 m. birželio mėn. paskelbto Eurobarometro tyrimo matyti, kad ketvirtadalis ir jo trečdalis europiečių mano, kad padirbtų produktų įsigijimas dėl įvairių priežasčių yra pateisinamas⁹. Nežiūrint kai kurių pagerinimų, pakankamai veiksmingų ir suderintų priemonių intelektualinės nuosavybės teisių apsaugai įgyvendinti nebuvimas stabdė kovą su padirbinėjimu ir piratavimu.

1.2. Naujų tvaraus augimo būdų skatinimas

Didžiosios problemos – klimato kaita, energetinio apsirūpinimo saugumas ar demografiniai pokyčiai – yra aiškios augimo galimybės ES įmonėms dėl šioms problemoms spręsti skirtų technologijų ir sprendimų būsimos paklausos pasauliniu lygmeniu. Bendrosios rinkos aktas turėtų būti naudojimosi šiomis galimybėmis priemonė. Tuo remiantis, ypač daug žadančios yra iniciatyvos, dėl kurių įmanoma sukurti efektyvesnę standartizacijos mechanizmą, visoje rinkoje įdiegti darnesnę energijos apmokestinimą, toliau plėtoti bendrąją paslaugų ar gynybos rinką arba plėsti aukštos kokybės ekologiškų produktų pasiūlą. Šių veiksmų įgyvendinimas derėtų platesniame ES 2020 m. darbotvarkėje numatytos pavyzdinės iniciatyvos dėl pramonės politikos, kurią netrukus Komisija priims, kontekste. Taip pat reikės tęsti paslaugų direktyvos „abipusio įvertinimo“ procesą, kad šis Europos ekonomikai ypač svarbus sektorius būtų dar labiau išplėtotas. Be to, Platinimo paslaugų sektoriaus ataskaitoje buvo pateikta svarbių išvadų apie paslaugų rinkos veikimą¹⁰. **Be to, kaip pažymima Komisijos „Skaitmeninėje darbotvarkėje“, būtina iki galo pasinaudoti skaitmeninės rinkos teikiamos augimo ir didelės prekių ir paslaugų pasiūlos potencialu.** Pagaliau tai, kas tinka bendrajai priemonei, t. y. paslaugų direktyvai, taip pat tinka ir specifiniams sektoriams, pvz., transporto paslaugoms, kurios sudaro bendrosios rinkos nervų sistemą.

Pasiūlymas Nr. 4: Komisija ir valstybės narės, remdamosi paslaugų direktyvos „abipusiu įvertinimu“, kurį šiuo metu atlieka valstybės narės ir Komisija, bendradarbiaus toliau plėtojant vidaus rinką. 2011 m. Komisija nurodys ir konkrečias priemones šiam tikslui pasiekti, įskaitant verslo paslaugų sektorį.

⁸ EBPO (2007 m.) *The Economic Impact of Counterfeiting and Piracy, Paris*

⁹ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_263_en.pdf.

¹⁰ http://ec.europa.eu/internal_market/retail/docs/monitoring_report_en.pdf.

Paslaugų ekonomika Europos ekonomikos atsigavimui yra labai svarbus sektorius. Ji apima daugiau kaip 70 % visų darbo vietų ir visų sukuriamų darbo vietų bendrojoje rinkoje. Dėl gerai veikiančios paslaugų bendrosios rinkos piliečiams ir įmonėms, visų pirma MVĮ, bus lengviau pasinaudoti privalumais dėl jos teikiamų geresnės kokybės paslaugų už konkurencingesnę kainą konkurencingesnėse rinkose. Paslaugų direktyva buvo svarbus etapas kuriant tikrą bendrąją paslaugų rinką. Remiantis neseniai atliktu tyrimu, dėl direktyvos gauta nauda Europos Sąjungos mastu gali siekti nuo 60 iki 140 milijardų eurų – konservatyviais skaičiavimais tai atitinka 0,6–1,5 % BVP augimo potencialą¹¹.

Abipusio įvertinimo metu gauti rezultatai pirmą kartą parodė, kaip veikia didelė vidaus paslaugų rinkos dalis (direktyva apima veiklas, sudarančias 40 % Europos BVP ir užimtumo). Šis didelis darbas parodė, kad Komisija ir valstybės narės turi kartu atidžiai nagrinėti, kaip praktiškai veikia tam tikriems pagrindiniams sektoriams taikoma reguliavimo sistema. Reikia kartu atlikti „vidaus rinkos veikimo testą“, kad būtume užtikrinti, jog rinka tinkamai veikia augimo, užimtumo ir inovacijų srityse. Ta linkme turės būti naudojamos skaidrumo ir dialogo su valstybėmis narėmis priemonės, nustatytos paslaugų direktyvoje. Taip pat reikia įvertinti specialios iniciatyvos, bendrojoje rinkoje užtikrinančios veiksmingesnę ir praktiškesnę paslaugų teikėjų ir jų gavėjų teisių įgyvendinimą, poreikį. Kitas nagrinėtinos srities pavyzdys – verslo paslaugų sektorius – pagrindinis Europos pramonės konkurencingumo veiksnys.

Pasiūlymas Nr. 5: Iki 2011 m. pabaigos Komisija priims iniciatyvas, skirtas elektroninei prekybai plėtoti vidaus rinkoje. Jos bus daugiausia skirtos sunkumams, kuriuos vartotojai patiria skaitmeninėje ekonomikoje. Jos apims komunikatą apie elektroninės prekybos veikimą ir gaires valstybėms narėms, kaip užtikrinti veiksmingą paslaugų direktyvos, skirtos kovoti su paslaugų gavėjų diskriminacija dėl tautybės ar gyvenamosios vietos, nuostatų taikymą.

Kad būtų sukurta vidaus rinka, kuri panaudoja visą savo augimo potencialą ir tuo pat metu reaguoja į piliečių lūkesčius, labai svarbu spręsti elektroninės prekybos nepakankamos plėtros problemą. Šiandien elektroninė prekyba sudaro tik 2–4 % visos prekybos, o tarpvalstybinė elektroninė prekyba – tik nedidelę minėtų procentų dalį. Skaitmeninė bendroji rinka yra vienas iš sektorių, kuriuose pirkėjų pasitikėjimas nedidelis ir perkama nedaug. Pernelyg dažnai vartotojai, bandantys įsigyti kitų valstybių narių ekonominės veiklos vykdytojų internetu siūlomus produktus ar paslaugas, to padaryti negali arba patiria diskriminaciją dėl pilietybės arba gyvenamosios vietos. Tokia padėtis nėra vien tik blogai veikiančios rinkos požymis. Daug svarbiau, kad tai yra piliečių nepasitenkinimo ir nedidelio pasitikėjimo bendrosios rinkos teikiamomis galimybėmis priežastis. Paslaugų direktyva draudžiama vartotojams taikyti skirtingas sąlygas, priklausomai nuo jų pilietybės ar gyvenamosios vietos, taip pat ir interneto aplinkoje, išskyrus tuos atvejus, kai tokias sąlygas galima „objektyviai pateisinti“, pavyzdžiui, skirtingomis vežimo išlaidomis. Naujosios gairės, skirtos padėti nacionalinėms valdžios institucijoms taikyti šią paslaugų direktyvos nediskriminavimo išlygą (20 straipsnis), bus priimtos 2011 m. antrojoje pusėje, ir jose bus išsamiai nurodoma, kaip galima būtų remtis šiomis objektyviomis priežastimis. Tačiau lygiateisiškos europiečių vartotojų prieigos prie elektroninės prekybos kitoje valstybėje narėje klausimas turi būti tik platesnės politikos, kuria siekiama plėtoti elektroninę prekybą, kad būtų pagerinta piliečių

¹¹ „Expected economic benefits of the European Services Directive“, *Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis (CPB)*, 2007 m. lapkričio mėn.

prieiga prie prekybos apskritai, dalis. 2011 m. pirmajame pusmetyje Komisija priims komunikatą, kuriame siekiama aptarti elektroninės prekybos plėtros kliūtis, pasiūlyti veiksmus ir įvertinti elektroninės prekybos direktyvą. Tuo pat metu Komisija iki 2012 m. suprantamai ir išsamiai paskelbs interneto naudotojų teises ES interneto teisių kodekse¹².

Pasiūlymas Nr. 6: 2011 m. Komisija pasiūlys standartizavimo reguliavimo sistemos pakeitimus, kad standartizavimo procedūros taptų veiksmingesnės ir bendriau kuriamos ir kad šios procedūros būtų naudojamos ir paslaugų atveju.

Europinių standartų įvedimas produktams buvo pagrindinė priemonė, užtikrinanti piliečiams geros kokybės, sveikatai nepavojingas prekes ir paslaugas ir leidžianti įmonėms nesunkiai naudoti naujoviškus ir tarptautiniu mastu pripažintus standartus. Tačiau dabartinė standartizacijos sistema konsultuojantis su nacionalinėmis standartizacijos institucijomis dar gali būti tobulinama tam, kad greičiau būtų nustatomi standartai, neatsilikant nuo technologijų plėtros, taip pat leidžiant visoms suinteresuotosioms šalims (įmonėms, vartotojams, valdžios institucijoms) visapusiškai dalyvauti rengiant standartus. Galbūt reikėtų aiškesnės standartų sistemos ir paslaugų srityje, kad šiuo požiūriu bendrojoje rinkoje vyrautų nuoseklūs principai.

Pasiūlymas Nr. 7: 2011 m. Komisija priims Baltąją knygą dėl transporto politikos, kurioje pasiūlys kelias priemones, skirtas likusioms kliūtims, nustatytoms tarp transporto rūšių ir tarp nacionalinių transporto sistemų, pašalinti.

Transportas yra visos ekonomikos nervų sistema. Balandžio mėnesį išsiveržęs *Eyjafjallajökull* ugnikalnis yra puikus pavyzdys, iliustruojantis apskritai ekonomikos ir konkrečiai transporto sistemos pažeidžiamumą. Iš tiesų, vienas svarbiausių modernios ekonomikos ramsčių yra jos transporto sistemos gebėjimas kuo sklandžiau pristatyti prekes ir žmones ten, kur jie tam tikru momentu turi ar nori būti. Todėl šiandien, kaip niekad anksčiau, transporto paslaugos savo strateginės reikšmės suartinant pasiūlą ir paklausą prasme vaidina pagrindinį vaidmenį skatinant ekonomikos augimą ir kuriant darbo vietas. Tuo pat metu, siekiant gerinti susisiekimą su tam tikromis vietovėmis ir padedant žmonėms susisiekti, tokios paslaugos yra pagrindinė geresnės gyvenimo kokybės sudedamoji dalis. Taigi vieningos, tarpusavyje sujungtos ir veiksmingos transporto sistemos Europoje sukūrimas yra gyvybiškai būtinas norint užtikrinti sklandų prekių, žmonių ir paslaugų judėjimą – tai yra pagrindinės ir pamatinės bendrosios rinkos laisvės. Šiandien vieningos transporto sistemos sukūrimą stabdo keletas techninių, administracinių ir teisinių kliūčių, trukdančių įviariarūšio transporto vidaus rinkos konkurencingumui ir apskritai ekonomikos augimui Europoje.

Pasiūlymas Nr. 8: 2011 m. Komisija priims pasiūlymą, skirtą persvarstyti Energijos apmokestinimo direktyvą, kad būtų geriau atsižvelgta į ES klimato ir energetiniai tikslus bendrame mokesčių kontekste, nustatant minimalius akcizo dydžius pagal CO2 taršalus ir energetinį turinį.

¹² Kaip paskelbta Skaitmeninėje darbotvarkėje ir 2010 m. ES pilietybės ataskaitoje.

2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB nustatyta energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių sistema Europoje ir siekiama gero vidaus rinkos veikimo bei išvengti konkurencijos iškreipimų tarp energijos vartotojų. Tačiau joje nepakankamai atsižvelgta į kovos su klimato kaita ir veiksmingesnio energijos naudojimo ES tikslus. Todėl ji nesuteikia galimybės valstybėms narėms optimaliai pasinaudoti apmokestinimu. Pasiūlymu bus siekiama visų pirma užtikrinti nuoseklų energijos šaltinių traktavimą direktyvoje taip užtikrinant visiškai vienodą energijos vartotojų traktavimą, nepriklausomai nuo naudojamo energijos šaltinio. Pasiūlymu taip pat bus užtikrintas tinkama energijos apmokestinimo ir ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo leidimų prekybos sistemos pusiausvyra, išvengiant abiejų sistemų dalinio sutapimo.

Pasiūlymas Nr. 9: Komisija pasiūlys iniciatyvą, kuria siekiama įsteigti aukšto lygio verslo paslaugų grupę, kuri nagrinėtų rinkos trūkumus, standartų, inovacijos bei tarptautinės prekybos klausimus logistikos, įrenginių valdymo, rinkodaros ir reklamos sektoriuose (2012 m.)¹³.

Nepaisant paslaugų direktyvos, sukurti verslo paslaugų bendrąją rinką tebėra nelengva užduotis. To pavyzdžiai pateikiami ataskaitoje „Siekiant iki 2020 m. užtikrinti veiksmingesnę ir sąžiningesnę prekybą ir platinimo vidaus rinką“¹⁴. Dėl skirtingų nacionalinių taisyklių, skirtų šiam sektoriui sureguliuoti, ypač nesąžiningų veiksmų srityje, gali būti sutrikdytas geras prekybos ir platinimo rinkos veikimas. Iniciatyva, kuria siekiama apimti ryšius tarp specialistų („business to business“), leistų apsaugoti skirtingus tiekimo grandinės veiklos vykdytojus ir palaipsniui iškilti veiksmingesnei ir sąžiningesnei prekybai ir platinimui bendrajai rinkai, patenkinant vartotojų ir gamintojų lūkesčius dėl konkurencingų kainų. Komisijos darbas, susijęs su žemės ūkio maisto pramonės konkurencingumu, parodė, kad yra būtinybė imtis veiksmų šioje srityje.

Pasiūlymas Nr. 10: Iki 2012 m. Komisija išnagrinės galimybę imtis iniciatyvos dėl produktų poveikio ekologijai, kuria siekiama spręsti produktų poveikio aplinkai problemą, įskaitant CO2 išmetimą. Iniciatyvoje bus išnagrinėtos priemonės bendrai Europos metodologijai, skirtai jiems įvertinti ir ženklinti, sukurti.

Kai kurie pramonės sektoriai ir kai kurios valstybės narės sukūrė savo standartus, pagal kuriuos matuojamas poveikis aplinkai. Taip ES atsirado skirtingi ir nesuderinami standartai, ir tai kelia pavojų laisvam prekių ir paslaugų judėjimui bendrojoje rinkoje, nes įmonėms keliami sudėtingi reikalavimai, taip padidėja išlaidos.

Pasiūlymas Nr. 11: 2011 m. pradžioje Komisija pateiks Energijos vartojimo efektyvumo planą, kad būtų išnagrinėtas didelio energijos kiekio sutaupymo potencialas papildant dabar vykdomą politiką visuose energiją vartojančiuose sektoriuose.

¹³ „Integruota globalizacijos eros pramonės politika. Didžiausias dėmesys – konkurencingumui ir tvarumui“, COM(2010) 614, 2010 10 27.

¹⁴ 2010 m. liepos 5 d. ataskaita., žr. http://ec.europa.eu/internal_market/retail/docs/monitoring_report_lt.pdf

Yra įmanoma persvarstyti ekologinio projektavimo sistemą, kad būtų stebima, jog bendrosios produktų rinkos reikalavimai būtų taikomi visoje Europos Sąjungoje. Taip pat turėtų būti kuriami geresnės atrankos ir geresnio lėšų panaudojimo bei rinkos procedūrų būdai, kurie skatintų ES energijos vartojimo efektyvumo rinkų, ypač pastatų renovacijos ir tvaraus miesto judumo, vystymąsi. Plane bus taip pat nagrinėjama, ar būtina bendra europinė sistema, kuria būtų nustatytas aktyvus energijos tiekėjų vaidmuo taupant klientų suvartojamą energiją ir paremta energetinių paslaugų Europos rinkų plėtra. Jame taip pat galėtų būti pasiūlyta sustiprinti Europos politiką, susijusią su tvariais apsirūpinimo energija sprendimais (kogeneravimas, šildymas ir šaldymas).

1.3. Mažosios ir vidutinės įmonės

Europos MVĮ – naujovių ir darbo vietų šaltinis – yra didžiosios rytojaus įmonės. Todėl bendrojoje rinkoje turi būti ypač rūpinamasi palankios teisinės aplinkos sudarymu tokioms įmonėms kurti ir plėsti. Čia esminis tampa finansavimo gavimo klausimas.

Pasiūlymas Nr. 12: 2011 m. Komisija priims veiksmų planą, skirtą MVĮ patekimui į kapitalo rinkas pagerinti. Jame bus priemonių, skirtų gerinti MVĮ „matomumą“ investuotojams, plėtoti veiksmingą biržų ar reguliuojamų, specialiai MVĮ skirtų, rinkų tinklą, o įtraukimo į biržos oficialų prekybos sąrašą ir reklamos reikalavimus labiau pritaikyti MVĮ.

Vienas iš pagrindinių sunkumų, kuri patiria siekiančios sutvirtėti MVĮ, yra problemos gaunant kapitalą. Tai lemiamas veiksnys, dėl kurio atsisakoma išleisti naujus produktus, investuoti į naują gamybos įrangą ar įdarbinti žmonių. Tačiau finansavimo ieškančių mažiausių įmonių nenaudai, akcinis kapitalas dažnai būna sukonzentruotas labai didelėse rinkose. Priežastys įvairios: gana dažnai MVI potencialiems investuotojams nėra „matomos“, arba reikalavimai būti įtrauktoms į biržos oficialų prekybos sąrašą kapitalo rinkose yra perdėtai sudėtingi. MVĮ galimybių gauti finansavimą pagerinimas yra svarbus politinis prioritetasis. MVĮ segmento dinamiškumo padidinimas finansų rinkose yra tokio prioriteto pagrindinis elementas. Ši iniciatyva bus kuriama kartu su MVĮ finansiniu forumu.

Pasiūlymas Nr. 13: Iki 2010 m. pabaigos Komisija įvertins su MVĮ susijusią iniciatyvą („Smulkiojo verslo aktas“) tam, kad būtų užtikrintas „Visų pirma galvokime apie mažuosius“ principo taikymas politikoje ir leidžiant įstatymus, kad „Smulkiojo verslo aktas“ būtų glaudžiai susietas su strategija „Europa 2020“.

Europos „Smulkiojo verslo aktas“ yra pagrindinė priemonė MVĮ konkurencingumui ir verslumui bendrojoje rinkoje ir už jos ribų skatinti. Jo peržiūra sustiprins jame numatytų veiksmų įgyvendinimą (ypač principo „Visų pirma galvokime apie mažuosius“) ir priartins prie strategijos „Europa 2020“ pasiūlant naujų veiksmų tokiose srityse, kaip MVĮ tapimas tarptautiškesnėmis.

Pasiūlymas Nr. 14: 2011 m. Komisija pasiūlys persvarstyti apskaitos standartų direktyvas, kad būtų supaprastintos finansinės atskaitomybės prievolės ir sumažinta visų pirma MVĮ tenkanti administracinė našta.

Dabartinės apskaitos taisyklės yra pasenusios, jose yra reikalavimų, kuriais sukuriama bereikalinga administracinė našta, ypač MVĮ ir mikroįmonėms.

1.4. Inovacijų ir ilgalaikių investicijų finansavimas

Inovacijoms ir tvariam augimui finansavimo gavimo klausimas yra esminis. Taip pat yra siektina, kad įmonės galėtų kurti ilgalaikių strategijų planus. Pagaliau, į dideles investicijas tam tikrose struktūrose turėtų būti įmanoma veiksmingai pritraukti privačias santaupas – esant reikalui, kartu teikiant valstybės investicijas – nes to reikalauja strategija „Europa 2020“. Finansų rinkos čia vaidina pagrindinį vaidmenį; reglamentavimo aplinka neturėtų kurti priemonių, galinčių nenaudingai paveikti ilgalaikes investicijas. 2010 m. birželio 2 d. Komisijos komunikatas dėl finansinių paslaugų reguliavimo siekiant užtikrinti tvarų augimą¹⁵ turėtų sustiprinti šių rinkų vaidmenį realiosios ekonomikos naudai. Vis dėlto reikėtų patyrinti naujas kryptis, kurios leistų tobulinti įmonių valdymo būdus, naujoviškas tam tikrų investicijų skatinimo formas ar veiksmingas viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo taisykles, kurios padėtų, esant reikalui, praplėsti investicijų politikos horizontus.

Pasiūlymas Nr. 15: Komisija planuoja skatinti kurti Europos obligacines paskolas projektams finansuoti („project bonds“).

Svarbi priemonė privačioms investicijoms strategijos „Europa 2020“ tikslų siekimui pritraukti būtų trūkstantį privatų finansavimą dar intensyviau, nei tai daroma dabar, pakeisti finansavimu iš Europos Sąjungos biudžeto. Biudžeto peržiūra leido pasiūlyti priemonių, dėl kurių biudžeto poveikis gali būti sustiprintas. Naudojant naujoviškas finansines priemones, ES lėšos būtų naudojamos bendrai su bankų ir privataus sektoriaus lėšomis per Europos investicinį banką (EIB). Tai taptų norma projektams su ilgalaikiu komerciniu potencialu. Svarbi iniciatyva yra „project bonds“ projektas – obligacijas išleisti privatus sektorius, jų reitingui pagerinti būtų naudojamas Europos biudžetas, kad būtų pritrauktas finansavimas per EIB, kitų finansinių institucijų ir privačių investuotojų kapitalo rinkose, tokiose kaip pensijų fondai ir draudimas, finansavimas.

Pasiūlymas Nr. 16: Komisija išnagrinės priemones, kuriomis gali būti skatinamos privačios investicijos, ypač ilgalaikės, kad būtų labiau prisidedama prie strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo. Šios priemonės gali būti susijusios su įmonių valdymo reforma, jomis naudojantis gali būti sukurtos paskatos už ilgalaikes, tvarias ir etiškas investicijas, kurių reikia pažangiam, ekologiškam ir integraciniam augimui. Be to, iki 2012 m. Komisija užtikrins, kad rizikos kapitalo fondai, esantys bet kurioje valstybėje narėje, galėtų laisvai veikti ir investuoti visoje Europos Sąjungoje (esant reikalui, bus priimta nauja įstatyminė bazė). Komisija stengsis pašalinti bet kokią tarpvalstybinei veiklai nepalankią mokesinę tvarką.

Pageidautina, kad būtų sukurtos sąlygos aktyviau pritraukti privačias santaupas investicijoms remti, ypač toms, kurios pagal kriterijus, kuriuos jos atitinka, veiksmingiausiai padeda siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų. Galimybės gauti finansavimą nebuvimas yra viena iš priežasčių, kurias mini įmonės kaip kliūtį jų augimui ir darbo vietų kūrimui. Yra ypač būtina

¹⁵ COM(2010) 301.

ne tik pagerinti galimybes MVI gauti finansavimą, bet taip pat sukurti skatinamuosius mechanizmus, kuriais būtų remiamos visos tvarių arba ilgalaikiai strategijai skirtų investicijų formos. Taip pat būtina tinkamai finansuoti ES infrastruktūras, nuo kurių priklauso strategijos „Europa 2020“ sėkmė. Tuo tikslu Komisija nagrinės, kaip įmonių valdymo reforma, investicijų ženklavimo ar nepriklausomo investicijų vertinimo metodų plėtra gali prisidėti siekiant šių tikslų.

Rizikos kapitalas yra pagrindinis finansavimo šaltinis, visų pirma pradedamo novatoriško verslo atveju. Vis dėlto, prieiga prie rizikos kapitalo Europos Sąjungoje yra komplikuoja dėl susiskaidžiusių ir neveiksmingų rizikos kapitalo rinkų. Būtina reguliavimo aplinka, dėl kurios rizikos kapitalo fondai galėtų veikti visoje Europos Sąjungoje, ir mokesčių taisyklių koordinavimas, kad būtų išvengta dvigubo apmokestinimo rizikos.

Pasiūlymas Nr. 17: Pasibaigus viešuosius pirkimus reglamentuojančių ES teisės aktų įvertinimui, Komisija, remdamasi plačiomis konsultacijomis, ne vėliau kaip 2012 m. pateiks teisės aktų, kuriais siekiama supaprastinti ir modernizuoti Europoje galiojančias taisykles, kad sklandžiau būtų sudaromos sutartys ir kad viešieji pirkimai būtų dar geriau panaudojami remiant kitas politikos sritis, pasiūlymų.

Valdžios institucijų perkamos prekės ir paslaugos sudaro maždaug 17 % visos ES BVP. Viešųjų pirkimų Europos teisės aktais siekiama sukurti atvirą ir konkurencingą visos Europos rinką dideliems viešiesiems pirkimams, taip per metus sutaupant kelis milijardus mokesčių mokėtojų eurų. Taip pat viešieji pirkimai gali būti svarbus vektorius remiant, pvz., inovacijas, aplinkos apsaugą ar darbo vietų kūrimą. Sudėtinga ES ir nacionalinių taisyklių sąveika dažnai labai apsunkina administracines viešųjų pirkimų procedūras. Kitų valstybių narių įmonės konkursuose dalyvauja labai negausiai¹⁶.

Pasiūlymas Nr. 18: 2011 m. Komisija priims teisėkūros iniciatyvą dėl paslaugų koncesijų. Dėl aiškių ir suderintų taisyklių pagerės Europos įmonių pateikimas į rinką, ekonominės veiklos vykdytojams bus užtikrintas skaidrumas, vienodos traktavimo ir veiklos sąlygos. Jomis bus skatinama viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, o paslaugų naudotojams ir susitariančiosioms šalims bus plėtojamas geresnio kokybės ir kainos santykio potencialas.

Paslaugų koncesijos sudaro 60 % viešojo ir privačiojo sektorių sutarčių (tai atitinka 118,8 milijardų eurų vertę 2006 m.). Konkurencinių sąlygų pagerinimas teikiant paslaugų koncesijas ir teisinio netikrumo sumažinimas prisidėtų prie veiksmingo infrastruktūrų veikimo. Dėl viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės ir ypač dėl paslaugų koncesijų bus galima pritraukti ilgalaikes investicijas į energetikos, atliekų valdymo ir transporto infrastruktūrų sektorius. Komisija pasiūlys teisės aktą, kuriuo numatoma sukurti tokiai viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės rūšiai palankią europinę sistemą, vietinėms valdžios institucijoms nenustatant nereikalingų apribojimų.

¹⁶ Tarpvalybinių viešieji pirkimai 2009 m. sudarė tik apie 1,5% visų viešųjų pirkimų sandorių. Viešųjų pirkimų intensyvumas yra daug mažesnis, nei privačiųjų pirkimų – tai leidžia manyti, kad ne iki galo išnaudoti tarpvalstybinės prekybos ir konkurencijos privalumai.

1.5. Įmonėms palankios teisinės ir mokesstinės terpės sukūrimas

Kad mūsų įmonės galėtų naudotis visais bendrosios rinkos teikiamais privalumais, įskaitant įsisteigimo laisvę, taisyklės, kuriomis tokia rinka yra grindžiama, turi būti paprastos ir pritaikytos sunkumams, kuriuos įmonės patiria savo kasdieninėje veikloje. Čia siūlomomis priemonėmis siekiama sumažinti administracinę ir reglamentavimo našta, taip darant teigiamą poveikį augimui ir darbo vietų kūrimui¹⁷. Todėl bus priimtos labai konkrečios iniciatyvos, kad būtų užtikrinta įmonių registrų sąsaja ir abipusis e. atpažinties ir e. tapatumo nustatymo pripažinimas Europos Sąjungoje. Mokestiniai klausimai taip pat yra svarbūs. Pelno mokesčio bazės ar PVM srities iniciatyvomis bus siekiama sumažinti įmonėms tenkančią administracinę našta ir skatinti jų tarpvalstybinę veiklą. Be to, dėmesio reikėtų skirti gynybos ir saugumo sektoriams, nes jie skatina visos ekonomikos vystymąsi ir augimą dėl juose naudojamų aukštųjų technologijų, naujovių ir patirties.

Pasiūlymas Nr. 19: Komisija imsis iniciatyvų, kad būtų pagerintas valstybių narių nacionalinės mokesčių politikos koordinavimas, visų pirma, pasiūlydama direktyvą, kuria 2011 m. siekiama nustatyti Bendrą konsoliduotą pelno mokesčių bazę (angl. CCCTB).

Ypač dideli dabartiniai 27 nacionalinių pelno mokesčių sistemų skirtumai ES sudaro dideles mokesčines kliūtis, atbaidančias ar net trukdančias įmonių tarpvalstybinei veiklai. Toks suskaidymas smarkiai iškreipia rinką ir patiriamos didelės išlaidos dėl reikalavimų laikymosi. Visų pirma, tai turi poveikio MVĮ, kurios dažnai neturi reikiamų išteklių šiems trūkumams įveikti, ir gali jas atbaidyti nuo bet kokios tarpvalstybinės plėtros bendrojoje rinkoje. Bendros konsoliduotos pelno mokesčių bazės įvedimu siekiama išspręsti mokesčių nuostatų, kurios stabdo augimą, problemas. Įmonių grupės turėtų vadovautis tik vienu mokesčių srities taisyklių rinkiniu ir dirbti tik su viena mokesčių administracija visoje ES (vieno langelio principas). Atitinkamai pajamos bus konsoliduojamos grupės lygmeniu, o iš pelno bus atimti nuostoliai be tarpvalstybinių trukdžių. Be to, įmonės nebepivalėtų laikytis sandorių kainodaros juos sudarant grupės viduje (t. y. susijusios bendrovės nebeturėtų tikslinti kainodaros kiekvienam atskiram sandoriui). Grupės viduje nebeliktų dvigubo apmokestinimo arba dvigubo atleidimo nuo mokesčių atvejų, atsirandančių dėl nacionalinių teisės aktų skirtingumo ar nesuderinamumo. Nekoordinuojami veiksmai nacionaliniu lygmeniu tik paaštrintų dabartinę padėtį, nes įmonės vis susidurtų su tiek mokesčių sistemų, kiek yra valstybių narių, kuriose tos įmonės veikia. Komisijos siūlomų iniciatyvų tikslas nėra pelno mokesčio tarifų suvienodinimas.

Pasiūlymas Nr. 20: 2011 m. Komisija paskelbs naują PVM strategiją, remdamasi 2010 m. numatytu išsamiu PVM sistemos aptarimu žaliojoje knygoje.

Dabartinėje PVM sistemoje yra daug trūkumų, dėl kurių įmonėms atsiranda perteklinė administracinė našta. Sudėtinga tarifų ir atleidimų sistema, valstybių narių siūlomos išimty ir alternatyvos, atskiros taisyklės tarptautiniams sandoriams kenkia geram bendrosios rinkos veikimui ir ES įmonių konkurencingumui, nes visa tai reiškia reikalavimų laikymosi išlaidas, ypač įmonėms, veikiančioms keliose valstybėse narėse. Nors technologinių ir ekonominių

¹⁷ Sumažinus įmonių administracinę našta 10 %, BVP išaugtų 0,6 %.

pokyčių nuo PVM įvedimo ir įvyko, visa sistema iš esmės nesikeitė, ypač įmonių prievolė teikti duomenis ir PVM surinkimo būdai. Be to, dabartinė sistema palanki sukčiavimui: dėl mokestinio sukčiavimo, slėpimosi, vengimo ar bankroto nesurenkama maždaug 12 % PVM. Naujojoje PVM strategijoje bus pabrėžti prioritetai, kuriems įgyvendinti reikalingi teisės aktų pasiūlymai, kad bendrajai rinkai būtų sukurta patikimesnė ir veiksmingesnė PVM sistema.

Pasiūlymas Nr. 21: 2011 m. Komisija pasiūlys teisės aktą, siekiant sukurti įmonių registrų sąsają.

Neturint nacionalinių įmonių registrus siejančio tinklo sudėtingesnė tampa prieiga prie kitų valstybių narių įmonių duomenų, ir taip pasunkėja įmonių, kurios veikia tarpvalstybinio lygmeniu, administracinė našta bei atsiranda papildomos išlaidos, sumažėja skaidrumas kitoms įmonėms, vartotojams ir valdžios institucijoms.

Pasiūlymas Nr. 22: Iki 2012 m. Komisija pasiūlys sprendimą dėl abipusio e. atpažinties ir e. tapatumo nustatymo pripažinimo Europos Sąjungoje, remiantis internetinėmis tapatumo nustatymo paslaugomis, kurios turi būti teikiamos visose valstybėse narėse. 2011 m. Komisija pasiūlys persvarstyti Elektroninio parašo direktyvą, kad būtų sukurtas elektroninio tapatumo nustatymo sistemų tarpvalstybinio pripažinimo ir sąveikos teisinis pagrindas.

Kaip tai buvo pabrėžta Komisijos komunikate dėl skaitmeninės darbotvarkės, kad bendroji rinka veiktų tvarkingai, naudoti tokias priemones kaip paslaugų direktyva ar e. viešųjų pirkimų veiksmų planas įmanoma tada, jei įmonės su administracijomis, taip pat ir su kitų valstybių administracijomis, gali bendrauti naudodamos elektronines priemones. Nacionalinių e. atpažinties ir e. tapatumo nustatymo priemonių sąveika ir abipusis pripažinimas yra viena iš pagrindinių sąlygų sklandžiai naudotis viešosioms e. paslaugoms tarptautiniu mastu.

1.6. Būti konkurencingais tarptautinėse rinkose

Europos įmonės sėkmingai parduoda prekes ir paslaugas visame pasaulyje, pasinaudodamos atvira ir integruota pasauline prekyba. Bendroji rinka Europos įmonėms yra „bazinė stovykla“, kur jos gali geriau pasirengti tarptautinei konkurencijai ir naujų rinkų užkariavimui. Todėl yra dar svarbiau užtikrinti, kad mūsų vidaus ir išorės politika būtų darni ir viena kitą papildytų.

ES yra didžiausia prekių ir paslaugų eksportuotoja pasaulyje ir viena iš pagrindinių tiesioginių užsienio investicijų gavėjų. Tačiau neturėtume būti naivūs. Europa turėtų ginti savo interesus ir savo vertybes su didesniu užtikrintumu ir galvodama apie abipusiškumą bei abipusę naudą. Laisvosios prekybos susitarimais gali būti užtikrintas patekimas į Europos įmonėms svarbesnes rinkas ir paspartintas bendradarbiavimas reglamentavimo klausimais su mūsų pagrindiniais prekybos partneriais. Beje, prekybinė partnerystė turi būti grindžiama abipusiais interesais ir privalumais, ir turi būti pripažįstama, kad tiek ES, tiek jos partneriai turi ir teisių, ir pareigų. Komisija ir toliau atidžiai stebės, kad Europos interesai ir darbo vietos būtų apsaugoti, o su nesąžiningais veiksmais prekyboje kovos visais tinkamais būdais.

Didesnė tarptautinių taisyklių konvergencija Europos įmonėms gali suteikti tik naudos, ypač dėl sumažėjusių išlaidų, patiriamų prisitaikant prie skirtingų, nei Europoje taikomų taisyklių

ar standartų. Be to, labai svarbu stebėti, kad Europos įmonės į išorines rinkas, ypač viešųjų pirkimų atveju, galėtų patekti vienodomis sąlygomis.

Bendroji rinka taip pat turi likti Europos Sąjungos šalių kandidačių, galimų kandidačių ir kaimyninių šalių traukos centru. Komisija planuos toliau plėtoti bendrosios rinkos taisykles, atsižvelgdama į reglamentavimo konvergencijos laipsnį ir atitinkamų šalių galimybes įgyvendinti atitinkamas taisykles.

Pasiūlymas Nr. 23: Komisija toliau bendradarbiaus reglamentavimo srityje su pagrindiniais prekybos partneriais (ir dvišaliu lygmeniu (dialogai reglamentavimo klausimais), ir daugiašaliu lygmeniu, pvz., G20 susitikimuose); bendradarbiavimo tikslai bus du – skatinti reglamentavimo konvergenciją, ypač, jei tai įmanoma, trečiųjų šalių režimų ekvivalentiškumą, ir remti platesnį tarptautinių standartų taikymą. Remdamasi tokiu pagrindu, Komisija derėsisi dėl tarptautinės prekybos susitarimų (ir daugiašalių, ir dvišalių), ypatingą dėmesį skirdama patekimui į rinką ir reglamentavimo konvergencijai, visų pirma paslaugų, intelektinės nuosavybės teisių ir subsidijų sferose.

Nepakankama reglamentavimo konvergencija tarptautiniu mastu yra rimtas tarptautinės prekybos stabdys. Siekiant išvengti trinties ir reguliuojamojo arbitražo, Europos Komisija aktyviai dalyvauja bendradarbiaujant reglamentavimo klausimais tiek daugiašaliu, tiek dvišaliu lygmenimis. G20 procesas šioje srityje turi didžiulę reikšmę, taigi ES jame ir toliau vaidins itin svarbų vaidmenį skatinant finansinio pobūdžio reformas pasauliniu lygmeniu, stengsis dėl kokybiškesnio reglamentavimo ir dėl tarptautinių standartų priėmimo. Tuo pat metu ES yra įsitraukusi į dialogus dėl reglamentavimo su strateginiais partneriais – Jungtinėmis Valstijomis, Japonija, Kinija, Rusija, Indija ir Brazilija, tačiau dar reikia pasidaruoti, kad šie dialogai būtų pagilinti ir išplėsti. Ekonominės ir finansų krizės metu egzistuoja užslėptos protekcionistinės tendencijos. Šiomis derybomis siekiama skatinti reglamentavimo konvergenciją, įskaitant jautrias sritis, pvz., intelektinės nuosavybės teisių apsaugą arba subsidijų sritį, o Europos įmonėms pasiūlyti naujų galimybių.

Pasiūlymas Nr. 24: 2011 m. Komisija pasiūlys teisės aktą dėl Bendrijos priemonės, įgyvendinant tarptautinius Europos Sąjungos įsipareigojimus, sustiprinant gebėjimą užsitikrinti sustiprintą simetriją patenkant į viešųjų pirkimų rinkas pramoninėse šalyse ir sparčiai augančios ekonomikos šalyse.

Yra tam tikras ES viešųjų pirkimo rinkų sąlyginio atvirumo ir prieigos trūkumo prie mūsų prekybos partnerių viešųjų pirkimų rinkų neatitikimas. Tarptautiniai ES įsipareigojimai dėl patekimo į rinkas (Viešųjų pirkimų susitarimas (VPS), laisvosios prekybos susitarimai) Sąjungoje taikomi nevienodai. To pasekmė – nevienodos taisyklės Europos įmonėms Sąjungos viduje ir kitur ir nelygi Europos ir trečiųjų šalių įmonių konkurencija. Tarptautiniu lygmeniu ES patiria sunkumų, norėdama gauti geresnę prieigą prie rinkų, nes jos galimybės naudotis svertais derantis su VPS sudariusiomis šalimis ir (arba) derantis dėl dvišalių laisvosios prekybos susitarimų yra ribotos.

2. PASITIKĖJIMO ATKŪRIMAS BENDROSIOS RINKOS PAGRINDU LAIKANT EUROPIEČIUS

„Suderinti rinką ir socialinius reikalus“: Mario Monti siūlo realų būdą, kaip būtų galima pagyvinti bendrąją rinką ir pačią Europą. Nors krizės metu rinką įrodė savo tvirtumą, dėl jos vis dar nerimaujama. **Reikia pagrindinį dėmesį rinkoje skirti europiečiams** ir vėl investuoti į „labai konkurencingą socialinę rinkos ekonomiką“.

Gera socialinė, švietimo sistema, gerai veikiantis profesinis mokymas, kokybiškos darbo vietos ir reikli sveikatos apsaugos bei darbo saugos politika prisideda prie gerai veikiančios rinkos ir yra turtingumą ir augimą skatinantys veiksniai. Jie prisideda prie šalies patrauklumo, sukuria socialinį ryšį ir, kaip ir kiti struktūriniai veiksniai – kokybė, infrastruktūrų tankumas – lemia bendrą konkurencingumą.

Priešingai, skurdas, nedarbas, socialinė atskirtis ir baimė dėl rytdienos visuomenei reiškia atitinkamą našta ir išlaidas. Tą Europos įmonės gerai suprato, todėl Europoje ir pasaulyje jos prisideda prie savo aplinkos kūrimo investuodamos į fondus, pilietinę visuomenę, jų vietovėje išrinktus asmenis, tiekėjus ar klientus – partnerystę, visiems laiduojančią tvarią ir užtikrintą plėtrą.

Bendroji rinką taip pat formuoja kiekvieno piliečio identiteta: kalbų mokymasis mokykloje, kelionės, mokslo stažuotės užsienyje, euras, siūlomų produktų įvairovė – yra tiek daug kasdieninių dalykų, dėl kurių visi mes – vartotojai, darbininkai, studentai, klientai, verslininkai, viešųjų paslaugų naudotojai, pacientai, pensininkai – tuo pačiu esame ir europiečiai! Vis dėlto, europiečiai mato, kad šis laukas siaurėja senstant: europinės galimybės profesiniame gyvenime, vartojimo įpročiuose arba sveikatos ir pensijos klausimuose tampa nebe tokios pasiekiamos.

Palikus socialinės apsaugos sistemas valstybių narių, už kurias jos ir atsakingos, kompetencijai, vis tiek yra daug sričių, kur žmogiškoji „socialinės“ rinkos ekonomikos dimensija privalo **padėti tobuliau kurti pasitikėjimą didžiojoje vidaus rinkoje ir užtikrinti gerą jos veikimą.** Taip pat turi būti pabrėžiamas socialinių partnerių vaidmuo nacionaliniu ir Sąjungos lygmeniu, kai jų vaidmuo yra pripažįstamas tokia apimtimi, kokia jie perteikia įvairių ekonomikos sektorių siekius, o dialogas kartais gali nuvesti prie Europos lygmens susitarimo.

Taip pat yra daug teisinių priemonių, kurios aiškiau leidžia ES institucijoms vėl pasirūpinti šia socialine sritimi ir integruoti socialines ir bendro intereso investicijas į ekonominę ir finansinę pagyvinimą.

Pagrindinių teisių chartijoje pabrėžiamos ir iškeliamos ekonominės ir socialinės teisės. Remdamasi Europos Sąjungos sutartimi, Sąjunga pripažįsta Chartijoje, kuri turi tokį patį teisinį statusą, kaip ir sutartys, išvardytas teises, laisves ir principus. Komisija įsipareigoja užtikrinti, kad rengiant Sąjungos politiką, į Chartiją bus atsižvelgiama¹⁸. Į Europos Sąjungos sutartį įtraukta „horizontali socialinė išlyga“¹⁹, dėl kurios įmanoma įvertinti visų politinių priemonių tinkamumą, atsižvelgiant į jų socialines pasekmes, turi būti pradėta taikyti ir į ją turi būti atsižvelgiama visuose mūsų kolektyviniuose svarstymuose.

¹⁸ „Veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategija“, COM(2010) 573 galutinis, 2010 10 19.

¹⁹ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 9 straipsnis.

Naujasis tikslas – **naudoti veiksmingas rinkas Europos įmonių kūrybiškumui ir dinamiškumui remti, ir tuo pat metu atkurti europiečių pasitikėjimą bendrąja rinka.** Europos politika turės tapti tvaresnė, geriau numatant ir sušvelninant krizes ir sustiprinant Sąjungos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Kad bendroji rinka veiktų tinkamai, būtina stiprinti sanglaudą ir ypač jos teritorinę dimensiją. Komisija netrukus pateiks atitinkamus pasiūlymus, kaip gerinti sanglaudos politikos poveikį, kad ji būtų labiau orientuota į rezultatus ir efektyvumą, kad jos įgyvendinimas būtų reiklesnis ir kad Europos ištekliai būtų sutelkti pagrindiniams prioritetams. Taip pat Komisija išnagrinės, kaip pagerinti bendrosios rinkos infrastruktūras, įskaitant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės skatinimą.

Šis Bendrosios rinkos aktas įdomus piliečius kaip ekonomikos dalyviams. Neekonominio pobūdžio problemos, su kuriomis piliečiai susiduria savo kasdieniame gyvenime yra paraleliai aptariamoms „**2010 m. ES pilietybės ataskaitoje: panaikinti kliūtis Europos piliečių teisėms**“, kurią tuo pat metu priėmė Europos Komisija.

2.1. Viešųjų paslaugų ir pagrindinių infrastruktūrų veikimo gerinimas

Nors Europos projektas remiasi naujoves skatinančia ir užtikrinančia, kad piliečiai galėtų naudotis kuo platesniu prekių ir paslaugų pasirinkimu mažiausiomis kainomis, rinka, vis dėlto nuošalyje nepaliekami ES socialinės ir teritorinės sanglaudos klausimai ir pripažįstama, kad remiantis vien tik rinka negalima tinkamai patenkinti visų kolektyvinių poreikių.

Todėl Europos Sąjunga pripažįsta, visų pirma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 14 straipsniu ir Sutarčių Protokolu Nr. 26, bendrojo ekonominio intereso paslaugų socialinę naudą ir ekonominę reikšmę bei patvirtina, remdamasi subsidarumo principu, kad valdžios institucijos turi galimybę teikti, vykdyti ir organizuoti tokias paslaugas taip, kad jos atitiktų vartotojų poreikius. Todėl ir dėl šios priežasties Sąjunga užtikrina, kad laipsniškas tinklo pramonės šakų liberalizavimas, kuris užtikrina padidintą ES ekonomikos konkurencingumą, buvo paremtas griežtais su viešąja paslauga susijusiais išsipareigojimais visų piliečių atžvilgiu. Tai priežastis, dėl kurios Sąjunga dirba plėtodama efektyvias transeuropines infrastruktūras, nustatydamą įvairiuose sektoriuose trūkstamas grandis ir remdamą jų kūrimą skatinamosiomis priemonėmis.

Veiklos rūšys, kuriose kasdien teikiamos viešosios paslaugos, yra ekonominio pobūdžio ir todėl patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį. Visų pirma, tai išskirtinė Komisijos kompetencija, remiantis SESV 106 straipsniu, prižiūrėti, kad kompensacijos, kiek jos susijusios su valstybės pagalba, būtų suderinamos su bendrąja rinka. Komisija ir toliau vertins ir išsipareigos galbūt persvarstyti sprendimą ir sistemą, susijusius su kompensacijomis už išsipareigojimus, susijusius su viešąja paslauga (dažnai vadinamas „Altmark paketas“);

Europos taisyklių taikymas viešųjų paslaugų srityje kelia daug praktinių klausimų kompetentingoms institucijoms ir tam tikriems sektoriaus dalyviams, ypač socialinių paslaugų srityje. Todėl Sąjunga ir jos valstybės narės privalo užtikrinti, kad veiktų reguliavimo sistema, dėl kurios viešųjų paslaugų tikslai būtų pasiekiami ir būtų tenkinami visų piliečių poreikiai. ES taip pat turi konkretizuoti naujus tikslus, nustatydamą pagrindines sklandžiam rinkos veikimui ir naujų paslaugų europiečiams kūrimui reikalingas infrastruktūras ir prisidėdamą prie greito jų sukūrimo. Antai strategijoje „Europa 2020“ numatyta 2013 m. sukurti infrastruktūras, dėl kurių visiems bus prieinamas plačiajuosčio ryšio internetas. Ta strategija siekiama užtikrinti, kad iki 2020 m. visi europiečiai turėtų galimybę naudotis gerokai spartesniu – didesnės kaip 30 Mbps spartos – internetu ir kad 50 proc. ar daugiau Europos namų ūkių užsisakytų spartesnio kaip 100 Mbps interneto ryšio paslaugą.

Pasiūlymas Nr. 25: Komisija įsipareigoja iki 2011 m. priimti komunikatą ir kelias priemones dėl visuotinės svarbos paslaugų.

Sąjunga ir jos valstybės narės privalo užtikrinti, kad europiečių poreikius atitinkančias viešąsias paslaugas, įskaitant socialines paslaugas, būtų lengviau teikti atitinkamu lygmeniu, kad jas reglamentuotų aiškios finansavimo taisyklės, kad jos būtų aukščiausios kokybės ir faktiškai prieinamos visiems. Siekiant šio tikslo, Komisijos iniciatyva apims tris pagrindinius komponentus.

Visų pirma, valdžios institucijoms reikės pateikti lengvą naudoti ir veiksmingą „įrankių rinkinį“, skirtą visoms atitinkamoms problemoms spręsti (finansavimas, viešieji pirkimai ar valdžios institucijų bendradarbiavimas), kuriuo naudodamasi jos galės teikti piliečių poreikius atitinkančias kokybiškas vietines viešąsias paslaugas neperžengdamos savo kompetencijos ribų ir naudodamasi didele joms suteikta autonomija. Toks rinkinys leistų geriau įvertinti šių paslaugų kokybę ir atlikti palyginimus sektorių ir nacionaliniais lygmenimis.

Antra, europiečiams reikia leisti spręsti apie teikiamų paslaugų kokybės raidą, visų pirma reformų siekiant liberalizuoti didelių tinklų pramonės šakas (transporto paslaugos, pašto paslaugos, energetika) požiūriu.

Pagaliau, reikės pagerinti visuotinės prieigos prie paslaugų, kurias europiečiai mano esant esminėmis jų kasdieniniame gyvenime (pavyzdžiui, pašto paslaugų) poreikį, turint omenyje, kad viešųjų paslaugų kokybė taip pat reiškia prieinamumą, taip pat vertinant pagal kainą. Galimas kliūtis kokybiškoms visuotinėms paslaugoms teikti reiktų išsamiai išnagrinėti remiantis praktine patirtimi. Šis siekis patenkinti visų poreikius turės būti grindžiamas dinamišku europiečių poreikių, kintančių greitai keičiantis visuomenei ir socialinei praktikai, vertinimu.

Komisija įsipareigoja:

- toliau užtikrinti atsakymų į praktinius klausimus, kurie rūpi piliečiams ir valdžios institucijoms dėl ES teisės aktų taikymo visuotinės svarbos paslaugoms (valstybės pagalba ir viešieji pirkimai), atnaujinimą;
- įgyvendinti priemones, kuriomis siekiama Europos mastu geriau įvertinti ir geriau palyginti bendrojo ekonominio intereso paslaugų teikimo kokybę, ypač remiantis praktine patirtimi; ir
- iširti su viešosiomis paslaugomis susijusių įsipareigojimų taikymo naujose srityse tinkamumą ir galimybę, atsižvelgiant į Europos piliečių esminius poreikių pokyčius ir galbūt remiantis SESV 14 straipsniu.

Pasiūlymai dėl viešiesiems pirkimams taikomų taisyklių vertinimo ir persvarstymo, įskaitant valdžios institucijų bendradarbiavimą ir koncesijų direktyvą, turi tą patį loginį pagrindą, nes jie taip pat skirti valdžios institucijų „įrankių rinkiniui“ papildyti tuo klausimu. Be to, reiktų pabrėžti, kad iniciatyvos, kuriomis siekiama modernizuoti prieš tai minėtas didelių tinklų pramonės šakų infrastruktūras (energetikos, transporto ir elektroninių ryšių), taip pat rodo Sąjungos tikslą modernizuoti mūsų visuotinės svarbos infrastruktūras.

Pasiūlymas Nr. 26: 2011 m. Komisija persvarstys Bendrijos gaires dėl transeuropinio transporto tinklo plėtros ir priims pasiūlymą dėl transporto infrastruktūros bendrosios finansavimo sistemos.

Nepaisant didelių investicijų, Europos Sąjunga šiuo metu neturi pakankamai sujungto, sąveikaus ir veiksmingo tarpvalstybinės transporto infrastruktūros tinklo. Tačiau transporto infrastruktūra yra esminis dalykas bendrosios rinkos veikimui užtikrinti ir turi skatinti tvarų augimą ir vystymąsi. Be to, kad valstybės narės nepakankamai koordinuoja projektų planavimą, valdymą, ir finansavimą, bendrosios finansavimo sistemos, kurią taikant būtų įmanoma šalinti didžiausius trūkumus, nebuvimas Europos lygmeniu yra pagrindinė kliūtis. Ši finansavimo sistema bus nustatyta remiantis daugiamete finansine programa, planuojama 2011 m. viduryje.

Pasiūlymas Nr. 27: Komisija priims komunikatą dėl prioritetinių energetikos infrastruktūrų nuo dabar iki 2020–2030 m., kad būtų prisidėta prie visiškai veikiančios energijos vidaus rinkos, taip sprendama trūkstamų grandžių problemą ir palengvindama atsinaujinančių energijos šaltinių integravimą. Priemonės, reikalingos šiems prioritetams įgyvendinti, bus pasiūlytos 2011 m. naujame su Europos energetikos saugumu ir infrastruktūromis susijusiam dokumente.

Europos energetikos rinkos sukūrimui reikalingos modernios infrastruktūros. Pagrindiniai Sąjungos apsirūpinimo energija politikos tikslai – konkurencingas, stabilus ir saugus tiekimas. Tam reikia, kad energetikos infrastruktūros būtų geriau sujungtos su nacionaliniais energetikos tinklais ir į juos galėtų būti integruojama vis auganti atsinaujinančios energijos dalis, sudarant galimybę naudotis įvairiais šaltiniais. Kad būtų įmanoma tokius iššūkius priimti, dabartinės infrastruktūras reikia greitai modernizuoti, atnaujinti ir suvienodinti. Reikia naujos ES energetikos infrastruktūrų politikos, kad būtų pakeistas tinklų planavimo ir kūrimo ES būdas. Reikia rasti sprendimus, susijusius su trūkstamomis svarbiomis grandimis, tokiais kaip Šiaurės jūros energetikos tinklai ar pietinis Europos dujų koridorius. Tinklai turi būti „išmanesni“, kad energija būtų naudojama ir perduodama veiksmingiau. Leidimų išdavimas turi tapti veiksmingesnis ir skaidresnis; turi būti rasti nauji finansavimo sprendimai tam, kad per ateinantį dešimtmetį būtų atliktos didžiulės daugiau nei 200 milijardų eurų investicijos²⁰ į didžiuosiuos Europos elektros ir dujų tiekimo tinklus, o be minėtų investicijų dar būtų investuota 400 milijardų eurų, skirtų nacionaliniams paskirstymo tinklams prižiūrėti, modernizuoti ir plėsti.

Pasiūlymas Nr. 28: Parlamentas ir Taryba turėtų priimti sprendimą, kuriuo nustatoma Europos radijo spektro veiksmų programa siekiant veiksmingesnio radijo spektro administravimo ir naudojimo.

Europos radijo spektras turi būti naudojamas veiksmingiau, darniau ir labiau koordinuotai, kad būtų pakankamai dažnių, tenkinant piliečių ir įmonių poreikius. Jeigu tos pačios dažnių juostos būtų prieinamos esant tokiomis pačioms lanksčioms techninėms sąlygoms visoje ES, dėl masto ekonomijos gautas rezultatas būtų sumažėjusios ryšių kainos visiems naudotojams.

²⁰ Šaltinis: Energetikos generalinis direktoratas

2.2. Bendrosios rinkos solidarumo stiprinimas

Pasak Mario Monti, kai kurių žmonių jaučiamas nusivylimas rinka gali būti paaiškinamas ir suvokimu, kad nuolatinis liberalizavimas vyko įvairių ekonominės veiklos vykdytojų turimų socialinių teisių sąskaita. Lisabonos sutartis ir „labai konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos“ koncepcijos, kaip vieno iš pagrindinių jos tikslų patvirtinimas, mus įpareigoja sukurti išsamesnę bendrosios rinkos viziją. Turi būti suderintos ekonominės laisvės ir bendrų veiksmų laisvės. Būtina atgaivinti dialogą su socialiniais partneriais, kad būtų labiau tikėtina, jog bus priimti teisės aktai, kuriuos kuria jie ir kurie yra skirti jiems („by and for“ principas), kaip aiškiai nurodyta Lisabonos sutartyje.

Bendrosios rinkos laisvės turi būti skirtos ir stipriausiųjų, ir silpniausiųjų naudai. Kiekvienas turi galėti pasinaudoti bendrosios rinkos teikiamomis galimybėmis, taip pat ir asmenys su negalia bei vyresnio amžiaus žmonės. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas tam, kad žmonės su regėjimo ar klausos negalia galėtų įsigyti produktų ar naudotis paslaugomis, ypač kultūrinio pobūdžio; tai gali būti daroma, pvz., tobulinant atitinkamas technologijas (automatinis titravimas ar per visuomeninius kanalus transliuojamos specialios laidos).

Pasiūlymas Nr. 29: Remdamasi naująja Veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategija²¹, Komisija prižiūrės, kad būtų atsižvelgta į Chartijoje numatytas teises, įskaitant bendrų veiksmų teisę. Komisija iš anksto ir išsamiai išnagrinės socialinį visų teisės aktų pasiūlymų poveikį bendrajai rinkai.

Pasiūlymas Nr. 30: 2011 m. Komisija pasiūlys teisės aktą, kuriuo siekiama pagerinti Darbuotojų komandiravimo direktyvos įgyvendinimą; tame teisės akte greičiausiai bus įtrauktas patikslinimas apie naudojimąsi pagrindinėmis socialinėmis teisėmis esant bendrosios rinkos ekonominėms laisvėms.

Laisvas paslaugų teikimas reiškia, kad turi būti įmanoma siųsti savo darbuotojus į kitą valstybę narę. Todėl darbuotojų komandiravimas yra svarbus paslaugų vidaus rinkos elementas. Europos lygmeniu, siekiant tinkamai užtikrinti atitinkamų darbuotojų teises, Darbuotojų komandiravimo direktyvoje įtvirtinamos apsauginės priimančiosios valstybės nuostatos, kurios turi būti taikomos ir komandiruotiems darbuotojams. Be to, sudėtingos nacionalinės administracinės procedūros, taip pat dvigubo apmokestinimo problemos ir toliau kelia sunkumų dėl darbuotojų komandiravimo, todėl sunkiau pasinaudoti laisve teikti paslaugas. Šios direktyvos įgyvendinimą, taikymą ir jos laikymosi sąlygas galima patobulinti, o jos aiškinimą – patikslinti.

Pasiūlymas Nr. 31: Komisija 2011 m. pakartotinai išnagrinės direktyvą dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą (pensijų fondų), veiklos ir priežiūros ir kurs kitus pasiūlymus, grindžiamus 2010 m. liepos Žaliaja knyga dėl pensijos, kad, inter alia, būtų pašalintos kliūtys, su kuriomis susiduria mobilieji darbuotojai, išeidami į pensiją.

²¹ „Veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategija“, COM(2010) 573 galutinis, 2010 10 19.

Darbuotojams turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti teise į pensiją, atsižvelgiant į jų išėjimą į pensiją. Turi būti dirbama šioje srityje, nes visuomenė senėja, taip pat jaučiamas ekonominės ir finansų krizės poveikis viešiesiems finansams ir finansiniam stabilumui. 2010 m. žaliajoje knygoje buvo pradėtos diskusijos dėl spęstinių problemų, susijusių su tuo, kad ilgalaikėje perspektyvoje europiečiams priklausytų tinkamo dydžio pensijos ir garantijos.

Pasiūlymas Nr. 32: Komisija, siekdama sukurti Europos išankstinio planavimo sistemą pramonei restruktūrizuoti, pradės konsultacijas su socialiniais partneriais.

Be veiksmų, kurių imtasi reaguojant į ekonomikos ir finansų krizę, įmonės, taikydamos išankstinio planavimo strategijas, galėjo imtis iniciatyvos ir derėtis dėl restruktūrizacijos valdymo, ir taip išvengti socialinių konfliktų. Tai būtina ekonominės sėkmės sąlyga ir socialinė būtinybė, nes tokiu būdu išteklių gali būti paskirstomi naujiems sektoriams, o darbuotojams suteikiama naujų galimybių, kai jų darbo vietoms kyla pavojus. Restruktūrizavimui skirta Europos sistema padėtų sukurti tarpusavio pasitikėjimu grindžiamą aplinką.

2.3. Įsidarbinimo ir mokymosi visą gyvenimą prieinamumas

Ne veltui užimtumas yra vienas svarbiausių Europos gyventojų rūpesčių. Bendroji rinka suteikia puikią, tačiau kol kas nepakankamai panaudojamą, galimybę išnaudoti įgytą išsilavinimą ar kvalifikaciją, taip pat kreiptis dėl darbo kitose valstybėse narėse. Siekiant skatinti ir palengvinti įgūdžių judėjimą bendrojoje rinkoje, reikėtų parengti konkrečių priemonių.

Galimybė mokytis kitoje Europos valstybėje yra vienas patraukliausių bendrosios rinkos teikiamų laisvių ir galimybių aspektų. Vis dėlto ši galimybė studijuoti ir mokytis kitoje valstybėje narėje ne tik prisideda prie asmeninio tobulėjimo, bet ir leidžia visą gyvenimą įgyti naujų įgūdžių, kurie bus naudingi kuriant ateities žinių ekonomiką.

Pasiūlymas Nr. 33: Siekdama sudaryti geresnes sąlygas darbuotojų judumui ir mokymąsi pritaikyti prie dabartinių darbo rinkos poreikių, 2012 m. Komisija pasiūlys teisėkūros iniciatyvą, skirtą profesinių kvalifikacijų pripažinimo sistemoms reformuoti, remiantis 2011 m. acquis vertinimu. Kartu bus įvertintas profesinio pažymėjimo teikiamas potencialas.

Teisė verstis profesine veikla kitoje valstybėje narėje – viena pagrindinių Sutartyje nustatytų laisvių. Ji itin svarbi piliečiams ir laisvam darbuotojų judėjimui, taip pat įsisteigimo laisvei bei laisvei teikti paslaugas, kurioms dėl reikalavimų, susijusių su kitoje valstybėje narėje įgytų profesinių kvalifikacijų pripažinimu, gali kilti kliūčių. Sąjungoje yra 4 600 reglamentuojamų profesijų. Dar dabar daugeliui specialistų, siekiančių, kad jų kvalifikacija būtų pripažinta, taikomos ilgos ir sudėtingos procedūros, o su diplomų pripažinimu susijusios 20 % SOLVIT bylų. 2005 m. direktyva jos buvo supaprastintos, visų pirma, siekiant sudaryti geresnes sąlygas laikinam specialistų judumui. Reikėtų atlikti dabartinės sistemos vertinimą, kad būtų nustatyta, ar iki galo išnaudotos visos šios direktyvos teikiamos galimybės. Pavyzdžiui, direktyvoje buvo siūloma profesinį pažymėjimą naudoti nenustatant, koks turėtų būti realus jos poveikis. Toks pažymėjimas būtų naudingas kai kurioms specialybėms ir suinteresuotiems piliečiams. Be to, kvalifikuotos darbo jėgos poreikis didėja, o darbingo amžiaus gyventojų

skaičiui mažėjant ateityje šį poreikį patenkinti bus sudėtinga. Sistemoje taip pat turėtų būti atsižvelgiama į didelius valstybių narių švietimo ir mokslo sistemų pokyčius, kuriais siekiama padidinti galimybes įsidarbinti ir grįžti į darbo rinką. Todėl Komisija pradėjo 2005 m. direktyvos vertinimo darbus, po kurių 2011 m. bus priimta Žalioji knyga ir 2012 m. bus peržiūrėta direktyva.

Pasiūlymas Nr. 34: Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, parengs „Judaus jaunimo kortelę“, skirtą padėti jaunuoliams išvykti studijuoti į kitą valstybę narę. Komisija papildys savo interneto svetainę, skirtą judžiam jaunimui – joje pateiks informacijos apie nuotoline studijas ir galimybes studijuoti ar stažuotis Europoje.

Judumas turėtų tapti įprasta kiekvieno Europos jaunuolio mokymosi dalimi – tai jaunuoliams, įgijusiems naujų, visų pirma, kalbinių įgūdžių, padėtų rasti darbą, teikiantį pasitenkinimą. Įgyvendindama strategiją „Europa 2020“, Komisija komunikate „Judus jaunimas“ pasiūlė keletą priemonių, kuriomis siekiama padėti jaunimui įgyti žinių, įgūdžių ir patirties, reikalingų pirmam darbui gauti. Kaip vieną iš tokių priemonių Komisija šiuo metu svarsto galimybę sukurti judumui skirtas Europos studentų paskolas, kad daugiau Europos jaunuolių, ypač esančių nepalankioje padėtyje, galėtų tam tikrą laiką studijuoti, mokytis ar atlikti praktiką įmonėje kitoje valstybėje.

Pasiūlymas Nr. 35: Komisija kartu su valstybėmis narėmis įdiegs Europos kvalifikacijų sistemą. Tarybai ji pateiks rekomendaciją, skirtą mokymui ne mokykloje skatinti (neformalus mokymas ir savišvieta) ir jo rezultatams pripažinti. Komisija taip pat pasiūlys sukurti „Europos įgūdžių pasą“, kuriame būtų išsamiai nurodyta, kokias žinias ir gebėjimus kiekvienas asmuo įgijo per gyvenimą. Ji nustatys, kaip turėtų būti pereinama nuo Europos kvalifikacijų sandaros prie Europos amatų (veiklų) nomenklatūros.

Nors programos, pavyzdžiui, *Erasmus*, sėkmingai vykdomos, akademinis diplomų ir mokymosi kitoje valstybėje laikotarpio pripažinimas vis dar kelia rūpesčių²². Siekiant skatinti judumą, būtina užtikrinti įgūdžių ir žinių perkeliamumą.

2.4. Naujos priemonės socialinei rinkos ekonomikai

Šiame socialinei rinkos ekonomikai skirtame skyriuje pateikiami trys pasiūlymai dėl bendrosios rinkos, paremtos labai konkurencinga socialine rinkos ekonomika. Pirmia, Socialinio verslumo iniciatyva turėtų sudaryti sąlygas panaudoti valstybių narių turimus talentingų žmonių ir finansinių išteklių rezervus, valdymo ir finansų specialistus suvedant su verslininkais, įgyvendinančiais socialiniu aspektu novatoriškus projektus, kurie skatina augimą. Antrajame pasiūlyme dėl teisinių formų siūlomos iniciatyvos, skirtos teisei aplinkai, kurioje vykdomos tam tikros socialinės ekonomikos veiklos, gerinti. Paskutiniame pasiūlyme dėl įmonių valdymo ir įmonių socialinės atsakomybės siūloma įgyvendinti iniciatyvą, skirtą įmonės vaidmeniui šiandienos ekonomikoje apibrėžti iš naujo.

²² Įgyvendindama programą „Judus jaunimas“ ir siekdama šias kliūtis pašalinti Komisija 2010 m. rugsėjo 15 d. priėmė Tarybos rekomendacijos pasiūlymą COM(2010) 478.

Pasiūlymas Nr. 36: 2011 m. Komisija pasiūlys Socialinio verslumo iniciatyvą, kuria siekiama paremti ir skatinti socialiniu aspektu novatoriškų verslo projektų vystymą bendrojoje rinkoje, naudojant, visų pirma, socialinius reitingus, etinį ir aplinkosauginį ženklimą, viešuosius pirkimus, nustatant naują investicijų fondų tvarką ir panaudojant ilgai nenaudojamas santaupas.

Pastaraisiais metais atskiri verslininkai ar didelės įmonės ėmėsi labai novatoriškų socialiniu aspektu projektų. Šis XXI amžiaus 1-asis dešimtmetis parodė socialinės ekonomikos srityje egzistuojant milžinišką inovacijų potencialą. Įgyvendinant šiuos projektus – vieno asmens ar jų grupės minties vaisių, kurie ne visada yra ne pelno projektai, rasta kūrybiškų socialinių ir ekonominių problemų, dažnai kylančių dėl atskirties (galimybių gauti žemės ūkio maisto produktų, būstą, naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, patekti į darbo rinką, naudotis bankų paslaugomis, taip pat paslaugomis, sudarančiomis sąlygas geresnei neįgaliųjų integracijai), taip pat dėl visuomenės senėjimo, sprendimų. Veikiant šiems naujiems modeliams atsirandančios inovacijos skatina ekonominį augimą ir daro teigiamą poveikį visoms suinteresuotosioms šalims (verslininkams, samdomiems darbuotojams, vartotojams, investuotojams bei finansiniams partneriams ir kitiems). Viešųjų ir privačių pirkimų organizavimas (privataus sektoriaus pirkimų politika ir socialinė įmonių atsakomybė), geresnės galimybės gauti finansavimą (iš bankų arba finansų rinkose, visų pirma, naudojant ilgai nenaudojamas santaupas), finansų sektoriui ir finansinių produktų vartotojams nustatyta nauja investicijų fondų tvarka, skirta investicijų į projektus, susijusius su didelėmis socialinėmis, ekonominėmis ir technologinėmis inovacijomis, likvidumui skatinti ir didinti, bei *ad hoc* ryšių priemonių įdiegimas bus naudojami šiems veiksams.

Pasiūlymas Nr. 37: Dėl keleto priežasčių, daugiausiai susijusių su finansavimo pobūdžiu arba akcininkų ar su didelėmis socialinėmis, ekonominėmis ir technologinėmis inovacijomis susijusius projektus remiančių ir skatinančių suinteresuotųjų šalių pasirinkimu, socialinė ekonomika įgyvendinama naudojant įvairias teisinio statuso rūšis (fondai, kooperatyvai, savidraudos draugijos ir kt.). Komisija pasiūlys atitinkamų juridinių formų tobulinimo priemonių, kurių tikslas – jų veiklą padaryti sklandesnę ir sudaryti geresnes jų plėtros bendrojoje rinkoje galimybes.

Bus siūlomos šios iniciatyvos:

- Iki 2011 m. pabaigos Komisija pateiks reglamentą dėl Europos fondų statuto.

Fondų veikla pastaraisiais metais labai plėtėsi, jų veiksmams padėta pasiekti ambicingų tikslų srityse, kuriose kūrybingumas ir inovacijos tapo itin svarbios, kad bendroji rinka globalizuotame pasaulyje, visų pirma, mokslinių tyrimų srityje, būtų konkurencinga. Administracinė našta, registracija kitoje valstybėje, vienos valstybės narės fondams, siekiantiems įsisteigti kitoje Sąjungos valstybėje narėje, nustatyta įrodinėjimo pareiga, problemos, susijusios su finansinių išteklių sutelkimu tarpvalstybiniu lygmeniu Sąjungos viduje – dabartinės fondų plėtros Europoje kliūtys, kurias pašalinti turėtų padėti Europos fondų statuto reglamentas.

- Komisija pasiūlys pradėti viešąsias konsultacijas (žalioji knyga) dėl Reglamento dėl Europos kooperatinės bendrovės statuto įgyvendinimo ir 2012 m. priėmusių jo vertinimo ataskaitą imsis priemonių.

Kooperatyvai yra svarbi ekonomikos struktūros ir dinamiškumo dalis. Be to, jų nariai gali pasinaudoti unikaliais solidarumo mechanizmais, taip susiformuoja tvirta akcininkų struktūra, sudaranti sąlygas susiformuoti stipriai grupės kultūrai, taip pat modeliui, pagal kurį akcininkai yra patys darbuotojai bei skatinamos ilgalaikės investicijos.

- 2011 m. Komisija pradės savidraudos įmonių padėties visose valstybėse narėse, ypač jų tarpvalstybinės veiklos, tyrimą.

Savidraudos įmonių yra daugelyje Europos šalių, nors jų svarba įvairiose šalyse skiriasi. Pavyzdžiui, 120 mln. europiečių priklauso sveikatos savidraudos draugijai Europoje. Tokios savidraudos įmonės draudimo sektoriuje ir finansinio tarpininkavimo sektoriuje sukuria daug darbo vietų.

Pasiūlymas Nr. 38: Komisija pradės viešąsias konsultacijas (žalioji knyga) dėl įmonių valdymo. Ji taip pat pradės viešąsias konsultacijas dėl galimybių didinti įmonių teikiamos su socialiniais, aplinkosaugos aspektais ir pagarba žmogaus teisėms susijusios informacijos skaidrumą. Po šių konsultacijų galėtų būti parengtos teisėkūros iniciatyvos.

Labai svarbu, kad Europos įmonės jaustų didelę atsakomybę tiek darbuotojams ir akcininkams, tiek apskritai visuomenei. Jų valdymą galima būtų tobulinti, visų pirma, gerinant valdybos sudėtį ir įvairovę, įskaitant moterų atstovavimą, ilgalaikius akcininkų ar akcijų turinčių darbuotojų, išsipareigojimus. Kad įmonės taptų geriau valdomos bei labiau socialiai atsakingos ar net atsakingos visuomenei, daug dėmesio turės būti skiriama skaidrumui didinti, visų pirma, žmogaus teisių ir tvarios plėtros srityse, taip pat įmonės veiklos tobulinimo priemonėms, kuriomis siekiama, kad darbuotojai kuo daugiau dalyvautų priimančiais sprendimais, santykiečiai su akcininkais taptų geresni, o finansų rinkos įmonės vertintų tiksliau.

2.5. Vartotojams tarnaujanti bendroji rinka

Europos vartotojams bendroji rinka turi duoti daugiau naudos: jiems turi būti siūloma įvairių ir kokybiškų prekių bei paslaugų. Daug dėmesio turėtų būti skiriama galimybėms pasinaudoti tam tikrais bankų produktais, kurie turi daug įtakos galimybėms judėti bendrojoje rinkoje ar dirbti joje. Galiausiai, priežiūros institucijos privalo užtikrinti, kad Europos vartotojai būtų tinkamai apsaugoti nuo pavojų, susijusių su siūlomų produktų ar paslaugų kokybe.

Dažnai vartotojams trūksta informacijos, kad jie galėtų produktą pasirinkti už geriausią kainą arba jį pasirinkti remdamiesi apie produktus turima informacija, kadangi informacija gali būti pateikta taip, kad ją sulyginti tampa sudėtinga arba ji yra dviprasmiška. Taip dažnai būna tarpvalstybinių pasiūlymų ir pristatymo išlaidų atveju. Šiandien pirkdami vartotojai neturi visos reikiamos informacijos, kad galėtų tinkamai pasirinkti. Komisija įvertins su kainų palyginimo interneto svetainėmis susijusią dabartinę patirtį ir, remdamasi geriausia valstybių narių patirtimi ir praktika, parengs gaires interneto svetainėms, skirtoms maisto kainoms palyginti.

Pasiūlymas Nr. 39: 2011 m. Komisija parengs daugiamečių veiksmų planą, skirtą Europos rinkos priežiūrai tobulinti. Be to, Komisija kartu su muitinės įstaigomis ir valstybių narių rinkų priežiūros institucijomis 2011 m. parengs muitinių vykdomos kontrolės produktų saugos srityje gaires. Komisija,

siekdama užtikrinti suderintą ir vieningą ES vartojimo prekių saugos sistemą, taip pat pasiūlys persvarstyti bendros gaminių saugos direktyvą.

Europos piliečiams reikia, kad jų sveikata būtų rūpinamasi ir jų teisės būtų ginamos visoje ES, ypač kai tai susiję su grėsme ir pavojais, su kuriais kovoti pavieniui jie nepajėgūs. Todėl Komisija sustiprins ES produktų saugos rinkos priežiūrą. Tikslas bus pasiektas įgyvendinus veiksmų planą, kuris bus pradėtas 2011 m. Siekiant užtikrinti, kad bendrosios rinkos laisvoje apyvartoje esančios prekės vartotojams būtų saugios ir patikimos, bus stiprinamas nacionalinių rinkos priežiūros institucijų veiklos koordinavimas. Taip bus sudarytos vienodos konkurencijos sąlygos, kurios teisėtai veikiančioms įmonėms padės pasinaudoti 500 mln. vartotojų rinkos teikiamomis galimybėmis. Siekdama vystyti suderintą ir vieningą ES vartojimo prekių saugos sistemą, Komisija, be kita ko, pasiūlys persvarstyti bendros gaminių saugos direktyvą.

Pasiūlymas Nr. 40: 2011 m. Komisija priims teisėkūros iniciatyvą dėl galimybės gauti tam tikras pagrindines banko paslaugas. Bankų sektoriui ji taip pat pasiūlys pateikti savireguliacijos iniciatyvą, skirtą iki 2011 m. pabaigos banko mokesčius padaryti skaidresnius ir padidinti galimybes juos palyginti.

Piliečiai, ypač studentai, susiduria su problemomis atidarydami banko sąskaitas arba bandydami gauti mokėjimo kortelę valstybėje narėje, į kurią jie neseniai atvyko arba kurioje jie neturi nuolatinės gyvenamosios vietos. Finansų institucijos tokius atsisakymus bando teisinti argumentuodamos, kad kai kurias potencialių vartotojų grupes bankas laiko didesnės rizikos grupėmis, todėl jų prašymus reikia nagrinėti atidžiau. Jos taip pat nurodo, kad negali susidaryti tikslaus skolininko kredito gražinimo istorijos vaizdo. Vis dėlto, daugeliu atvejų atsisakymas atidaryti sąskaitą negali būti laikomas objektyviai pateisinamu ir proporcingu. Be to, nepakankamas banko mokesčių skaidrumas yra didelė mažmeninių finansinių paslaugų srities kliūtis. Klientai negali suprasti su jų banko sąskaitomis susijusių išlaidų ir jų palyginti, o tai juos atgraso nuo sąskaitos keitimo į pigesnę sąskaitą. Valstybėse narėse, kuriose banko mokesčiai yra painūs ir neskaidrūs, vartotojai moka didesnius mokesčius nei turėtų. Didesnis skaidrumas, be kita ko, yra išankstinė sąlyga tarpvalstybiniais sandoriams vykdyti ir bendrai mokėjimų eurais erdvei (SEPA) sėkmingai veikti. Atlikus 224 bankų, sudarančių 81 % mažmeninės bankininkystės rinkos pagal klientų indėlius, analizę paaiškėjo, kad norint apskaičiuoti banko sąskaitos kainą, 66 % jų interneto svetainių reikalaujama pateikti daugiau informacijos. Ši analizė taip pat parodė, kad Europos Sąjungoje banko sąskaitų įkainių skirtumai yra gerokai didesni nei kitų paslaugų.

Pasiūlymas Nr. 41: Iki 2011 m. vasario Komisija pasiūlys direktyvą, skirtą bendrajai integruotai hipotekos kredito rinkai, kurioje būtų užtikrinama aukšto lygio vartotojų apsauga, sukurti.

Vartotojai vis dar negali gauti visos mažmeninių finansinių paslaugų rinkos teikiamos naudos. Dažnu atveju paslaugos tiekėjų jie keičia labai nenoriai arba neturi pakankamai informacijos, kad galėtų palyginti galimus pasirinkimo variantus. Tai tampa dar sudėtingiau, jei imama ieškoti variantų užsienio šalyse. Kartu su jau įgyvendinamomis finansų sektoriaus struktūrinėmis reformomis turėtų būti tęsiamos ir reformos, kuriomis siekiama didinti vartotojų pasitikėjimą mažmeninėmis finansų rinkomis. Šios kliūtys yra vienos iš tų kliūčių,

kurios turi labai didelės įtakos piliečių kasdieniniame gyvenime. Europos hipotekos rinkos yra itin svarbios milijonams Europos piliečių: sprendimas imti hipotekos paskolą yra vienas svarbiausių žmogaus gyvenime, juo prisiimami finansiniai įsipareigojimai keliems dešimtmečiams. Neatsakingas ūkio subjektų elgesys gali išjudinti finansų sistemos pamatus, o tai gali turėti rimtų socialinių ir ekonominių padarinių. Hipotekos rinkų integracija lieka taip pat nedidelė. Tarpvalstybinio tiesioginio skolinimo lygis ir toliau yra nedidelis, be to, tarp valstybių narių išlieka dideli kainų, produktų pasirinkimo ir metodų, pagal kuriuos nustatomos suinteresuotosioms šalims, pavyzdžiui, nebankinių paskolų davėjams ir kredito tarpininkams, taikomos taisyklės, skirtumai. Skolintojams ir kredito tarpininkams kyla sunkumų, kurie jiems trukdo užsiimti verslu kitoje valstybėje narėje arba dėl kurių jų išlaidos išauga neproporcingai. Be to, piliečiams kyla problemų, kai jie bando gauti hipotekos paskolą kitoje valstybėje narėje arba paskolą iš toje pačioje valstybėje narėje esančio skolintojo, jei ji skirta kitoje ES šalyje esančiam nekilnojamajam turtui įsigyti, taip pat dažnai atsisakoma jiems suteikti paskolą. Geriausios kainos arba produkto ieškoti įvairiose valstybėse narėse taip pat yra sudėtinga arba net neįmanoma, nes trūksta informacijos, kurią būtų galima palyginti. Integruojant Europos hipotekų rinkas būtų didinamas finansinis stabilumas, taip pat tai būtų labai naudinga vartotojams. Galiausiai tai padidintų hipotekos paskolos davėjų veiklos efektyvumą ir būtų didesnė produktų įvairovė.

Pasiūlymas Nr. 42: Iki 2010 m. pabaigos Komisija priims komunikatą, skirtą nustatyti, su kokiomis mokesčių kliūtimis vis dar susiduria Europos piliečiai, ir jas pašalinti.

Kai kurios šių kliūčių, trukdančių piliečiams laisvai judėti, įsikurti ir įsigyti prekes bei paslaugas visoje ES, atsiranda dėl apmokestinimo problemų. Tokios problemos gali būti sunkumai siekiant išvengti dvigubo apmokestinimo, atsirandantys dėl ribotos dvigubo apmokestinimo konvencijų taikymo srities arba tokių konvencijų nebuvimo, diskriminacinių mokesčių taisyklių ir skirtingų mokesčių sistemų dubliavimosi, taip pat sunkumai, susiję su dviejų ar daugiau valstybių narių mokesčių įstatymais, taip pat su reikalavimu, kad kita valstybė narė taikytų mokesčio lengvatą ar grąžintų sumokėtus mokesčius. Ypač daug sunkumų, susijusių su automobilių mokesčiais, pensijų ir paveldėjimo mokesčiais, gali patirti pasienio darbuotojai.

Pasiūlymas Nr. 43: Atsižvelgdama į padarinius, kilusius dėl Islandijos ugnikalnio kilusios krizės, 2012 m. Komisija priims pasiūlymą iš dalies keisti dėl oro transporto keleivių teisių reglamentą, ir jei bus priimtas teisės akto dėl kelių transporto sektoriaus (miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų) pasiūlymas – Komunikatą dėl visų rūšių transporto keleivių teisių.

Nepaisant jau priimtų, visų pirma oro, geležinkelių transporto ir – jau netrukus – jūrų transporto sektorių teisės aktų, keleivių teisės skiriasi priklausomai nuo pasirinkto keliavimo būdo, o ūkinės veiklos vykdytojas ne visada ne visada jas gerbia. Tokia padėtis kelia pavojų, kad bus iškraipyta konkurencija vidaus rinkoje, ir kenkia siekiant tikslo piliečiams ir Europos ekonomikai apskritai užtikrinti pakankamai vienodos kokybės paslaugas.

3. DIALOGAS, PARTNERYSTĖ, ĮVERTINIMAS – GERO BENDROSIOS RINKOS VALDYMO ĮRANKIAI

Bendroji rinka nėra ES institucijų ar kelių didelių visos Europos masto grupių nuosavybė – **ją kasdien kuria kiekvienas europietis, kuris dirba, taupo, perka ar investuoja**. Bendrosios rinkos kūrimas ir naudojimas yra visų europiečių rankose.

Vienintelis šio Akto tikslas – pasiūlyti naujo dialogo galimybę, kad teisės aktai būtų aptariami ir įgyvendinami taip, kad teiktų naudą visiems europiečiams: siūlydama galimybę diskutuoti ir skatindama diskusijas, **Komisija siekia vėl suteikti prasmę bendrajai rinkai, kad ji europiečiams būtų iš tiesų naudinga**. Europos Parlamentas ir Taryba, atlikdami savo vaidmenis, spęs, kokių priemonių reikia imtis valstybių narių atžvilgiu.

Tačiau jei pasiūlymų teikimo, sprendimų priėmimo, įgyvendinimo ir stebėsenos procesas netaps atviresnis ir į jį neįsitrauks kiti partneriai, šis Aktas bus pasmerktas nesėkmei.

Daug šio Akto aspektų, pavyzdžiui, su viešosiomis paslaugomis susijusios priemonės arba mokesčių klausimai, priklauso valstybių narių ir jų vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencijai. Tai ir yra pagrindinė priežastis, kodėl visų lygių vietos valdžios institucijos turi būti įtrauktos į šį procesą ir visapusiškai dalyvauti bendrosios rinkos valdyje, kartu atsižvelgiant į aktyvų jų dalyvavimą įgyvendinant sanglaudos politiką.

Šis Bendrosios rinkos aktas sietinas su Pirmininko J. M. Barroso pasiryžimu **Strategiją „Europa 2020“ padaryti gyvybingesnę ir praktiškai įgyvendinti pagrindines Europos Parlamento bei Mario Monti ataskaitos rekomendacijas**. Šiuo Aktu Komisija įpareigojama siekti rezultatų, griauti kliūtis ir taip pasiruošti ateičiai, taip pat stiprinti Europą, kad ši būtų pajėgi spręsti kylančius uždavinius.

Stiprus noras diskutuoti, bendradarbiauti su kitomis suinteresuotomis šalimis ir objektyviai vertinti rezultatus nenuginčijamai bus svarbiausios šio Akto ir jo įgyvendinimo ypatybės.

Įtakos negalima nustatyti įstatymu – ji kuriama. Būtent todėl Komisija nesisistengs išsisukti nuo bet kokių – net ir pačių sudėtingiausių – diskusijų su Europos politinėmis partijomis, nacionalinėmis vyriausybėmis ir parlamentais, vietos valdžios institucijomis, pilietine visuomene, profesinėmis sąjungomis ir įmonėmis, vartotojais, asociacijomis ir kt.; ji taip pat glaudžiai dirbs su Regionų komitetu ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu.

Šiame Akte patekta 50 priemonių su konkrečiomis konsultacijų etapų datomis; Komisija elgsis atsižvelgdama į pažangaus reglamentavimo principus. **Laikydamosi skaidrumo ir atsakomybės principų, Komisija kiekvieną partnerį ragina pasirengti šiems diskusijų etapams, teikti pastabas ir mūsų didelės bendrosios rinkos ateitį paimti į savo rankas**.

Komisija privalo ir toliau dalyvauti prižiūrint ir tinkamai įgyvendinant bendrosios rinkos politiką. Ji suvokia, kiek pastangų turės dėti valstybės narės, kad rinka taptų dar vieningesnė ir konkurencingesnė. Komisija įsiklausys į jų nuomonę, tačiau stengsis nuo tikslų nenukrypti.

Pasiūlymas Nr. 44: Komisija ir valstybės narės, remdamosi paslaugų direktyvos „abipusiu įvertinimu“, kurį šiuo metu valstybės narės ir Komisija atlieka, bendradarbiaus tęsdamos acquis vertinimą ir taip toliau plėtodamos vidaus rinką. Paslaugų direktyvos abipusio įvertinimo metu įgyta patirtis bus pritaikyta kitiems pagrindiniams bendrosios rinkos teisės aktams.

Komisija vertinimą tęs remdamasi konkrečia patirtimi, įgyta eksperimentuojant ir stiprinant esamų priemonių (rinkos priežiūra, sektorių tyrimai, vartotojų rinkos rezultatų suvestinės) sąveiką. Tuo tikslu ji reguliariai rengs 20 svarbiausių bendrosios rinkos dalyvių (įmonių, vartotojų, darbuotojų, moksleivių, pensininkų) lūkesčių sąrašą. Šis sąrašas bus naudojamas kaip bendrosios rinkos būklės ir jos praktinio veikimo barometras.

Be to, Komisija kartu su visomis suinteresuotosiomis šalimis reguliariai vertins bendrosios rinkos būklę – kasmet kartu su Europos Parlamentu ji organizuos **Bendrosios rinkos forumą**, kuriame dalyvaus kitos institucijos, valstybių narių, įskaitant regionų ir vietos lygmens, nacionalinių parlamentų, piliečių ir suinteresuotųjų šalių atstovai. Pirmasis forumas turėtų būti surengtas 2011 m.

Pasiūlymas Nr. 45: 2011 m. pradžioje Komisija pateiks vidaus rinkos informacinės sistemos (VRI) išplėtimo į kitas teisės aktų sritis 2011 m. strategiją, kuria bus siekiama sukurti Europos administravimo institucijų elektroninį komunikavimo tinklą. Dėl šios strategijos bus pateiktas teisės akto pasiūlymas.

Vidaus rinkos informacinė sistema (VRI) – lanksti priemonė, skirta institucijų bendradarbiavimui įvairių sektorių teisės aktų srityje gerinti. Šiuo metu ji naudojama Profesinių kvalifikacijų direktyvai ir Paslaugų direktyvai. Kad būtų išnaudotos visos VRI teikiamos galimybės, būtina parengti aiškia strategiją, kad ją būtų galima taikyti ir kitiems sektoriams ir būtų užtikrinta VRI bei kitų informacinių technologijų priemonių sąveika. Ši strategija bus išsamiai pateikta Komisijos komunikate. Pagrindinė kliūtis platesniam VRI naudojimui – tai, kad nėra teisinio pagrindo, kuris visiškai tenkintų už duomenų apsaugą Europos ir nacionalinių lygiu atsakingus asmenis. Norint pataisyti tokią padėtį, bus apsvarstyta galimybė teikti reglamento pasiūlymą. Tokiame pasiūlyme būtų nustatytos duomenų apdorojimo taisyklės ir kitos VRI naudojimo sąlygos; juo būtų sudarytos administracinio bendradarbiavimo galimybės srityse, kuriose toks bendradarbiavimas būtinas vidaus rinkos teisės aktų taikymui, kai galiojančiuose teisės aktuose to nėra aiškiai nustatyta.

Pasiūlymas Nr. 46: 2011 m. Komisija pateiks iniciatyvą dėl ES alternatyvių ginčų sprendimo būdų naudojimo. Tuo tikslu Komisija 2011 m. priims Rekomendaciją dėl finansų paslaugoms skirto alternatyvaus ginčų sprendimo sistemų tinklo. Šios dvi iniciatyvos skirtos užtikrinti, kad būtų nustatytos paprastos veiksmingos, tačiau nebrangios neteisminės tarpvalstybinio pobūdžio vartotojų ginčų sprendimo procedūros. Iki 2012 m. Komisija pasiūlys Europos su skaitmeninėmis operacijomis susijusių ginčų sprendimo internetu sistemą. Be to, 2010–2011 m. Komisija viešai konsultuosis dėl Europos požiūrio į kolektyvinius ieškinius, siekdama nustatyti tvarką, kuri galėtų būti įtraukta į Europos Sąjungos teisinę sistemą ir valstybių narių teisės sistemas.

Kad vartotojai be jokios baimės galėtų pirkti kitoje valstybėje narėje ir naudotusi Europos teisės aktais jiems suteiktomis teisėmis, reikia, kad jie būtų užtikrinti, jog kilus problemai žala jiems bus atlyginta. Teisės, kurių laikymasis praktikoje neužtikrinamas, yra bevertės. Neseniai atliktos apklausos duomenimis, Europos vartotojų nuostoliai, patirti dėl su pirktu gaminiu ar paslauga susijusių problemų, sudaro 0,3 % Europos metinio BVP. Alternatyvūs ginčų sprendimo ir pagalbos skundo atveju būdai, pavyzdžiui, Europos vartotojų centrai,

galėtų būti paprastas, greitas ir nebrangus sprendimas vartotojams ir tai padėtų įmonėms išlaikyti gerus santykius su klientais. Vis dėlto, vartotojai ir įmonės nepakankamai informuoti apie esamas alternatyvias ginčų sprendimo sistemas, o kai kuriuose sektoriuose tokių sistemų net nėra. Pavyzdžiui, finansinių paslaugų sektoriuje vienintelis galimas vartotojų pasirinkimas – brangus ir ilgai trunkantis bylinėjimasis. Kai kuriose valstybėse narėse neteisminių ginčų sprendimo mechanizmų nėra. Be to, iki šiol nepatvirtinta, kad esamos priemonės sprendžiant tarpvalstybinius ginčus būtų pakankamai veiksmingos. Todėl būtina užpildyti FIN-NET tinklo teritorinės ir sektorių aprėpties spragas. Be to, ne visuomet paprasta teikti grupinį ieškinį teismui arba naudotis kitomis neteisminės gynybos priemonėmis. Nesant vienodų konkurencijos sąlygų, įmonės gali patirti labai iškreiptą konkurenciją. Prarandama galimybė sutaupyti iš masto ekonomijos ieškinius sujungiant. Patobulinus alternatyvius vartotojų ir įmonių ginčų, ypač finansinių paslaugų srityje, sprendimo mechanizmus, vartotojai gautų daug naudos, išaugtų jų pasitikėjimas, taip pat tai padėtų plėtoti bendrąją rinką.

Pasiūlymas Nr. 47: Bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis Komisija parengs ryžtingesnę politiką, kad būtų laikomasi bendrosios rinkos taisyklių. Komisija išipareigoja parengti Akte numatytų teisės aktų pasiūlymų perkėlimo į nacionalinę teisę planus ir atitikties lentelę, taip pat pasiekti, kad sutrumpėtų vidutinis pažeidimų nagrinėjimo laikas. Komisija valstybes nares ragina atsilikimą į nacionalinę teisę perkeliant bendrosios rinkos direktyvas sumažinti iki 0,5 % ir pateikti atitikties lenteles su perkėlimo priemonėmis.

Daug padaryta ir toliau daroma siekiant stiprinti Komisijos ir valstybių narių bendradarbiavimą valdant bendrąją rinką – įgyvendinama 2009 m. Rekomendacija dėl partnerystės²³. Nuolatinės pastangos gerinti bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimą davė rezultatų – pavyzdžiui, naujausioje vidaus rinkos rezultatų suvestinėje pateikiamas nedidelis neperkeltų į nacionalinę teisę ES teisės aktų vidurkis²⁴.

Nepaisant šių pastangų, direktyvas iki galo perkelti į nacionalinę teisę trunka vidutiniškai septyniais mėnesiais ilgiau, palyginti su tam direktyvoje numatytu laikotarpiu²⁵. Remiantis paskelbtais statistiniais duomenimis, 2008 m. pranešti apie perkėlimo priemones vėluota 36 % atvejų, 2009 m. vėluota 31 % atvejų, o 2010 m. – 30 % atvejų²⁶. Vis dar lieka trūkumų, ypač tai, kad nacionaliniai teisės aktai ne visada atitinka perkeliamas direktyvas. Kitos spręstinos problemos yra tai, kad Komisijos oficialių pažeidimų nagrinėjimo procedūros trunka ilgai, taip pat nacionalinės valdžios institucijos labai vėluoja vykdyti Teismo sprendimus. Be to, būtina daugiau dėmesio skirti taisyklių taikymo klausimams, kai jos rengiamos, vertinamos ir (arba) iš dalies keičiamos. Komisija parengs paramos priemones, pavyzdžiui, sistemiškai įgyvendins šiame Akte nurodytų teisės aktų pasiūlymų perkėlimo į nacionalinę teisę planus. Šie planai padės anksti nustatyti jų perkėlimo į nacionalinę teisę sunkumus.

Būtina dar labiau stengtis įgyvendinti taisykles ir jų laikytis – ypač dėl to, kad tai yra esminė sąlyga, kad bendroji rinką veiktų tinkamai, kadangi šios taisyklės turi būti bendros visiems. Tam reikalinga glaudi partnerystė ir bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis, kad

²³ 2009 m. birželio 29 d. Europos Komisijos rekomendacija dėl priemonių, skirtų bendrosios rinkos veikimui gerinti (2009/524/EB).

²⁴ Žr. vidaus rinkos rezultatų suvestinę Nr. 21.

²⁵ Žr. vidaus rinkos rezultatų suvestinę Nr. 21.

²⁶ Skaičiai paimti iš įvairių pradėtų pažeidimų nagrinėjimo procedūrų, remiantis duomenimis, paskelbtais: http://ec.europa.eu/community_law/directives/directives_communication_en.htm.

atsilikimas į nacionalinę teisę perkeliant ES teisės aktus būtų sumažintas. Siekiant patikrinti, kaip nacionaliniai teisės aktai atitinka pagrindinius bendrosios rinkos teisės aktus, būtinas abipusis išsipareigojimas – tam paprastai naudojamos atitikties lentelės, kurios turi būti prieinamos piliečiams ir įmonėms. Šias lenteles kiekvienai naujai šiame Akte nurodytai prioritetinei direktyvai parengs Komisija. Būtina dėti bendras pastangas, siekiant spartinti Komisijos pažeidimų nagrinėjimo procedūras ir vykdyti Teismo sprendimus, bendrai nustatant ambicingus tikslus, taip pat dėti pastangas sistemaiškai plačiau naudoti alternatyvius ginčų sprendimo mechanizmus, tokius kaip SOLVIT ir EU-PILOT.

Pasiūlymas Nr. 48: Rengdama teisės aktus ir juos įgyvendindama Komisija intensyviau konsultuosis ir plėtos dialogą su pilietine visuomene. Daug dėmesio bus skiriama, kad prieš priimant pasiūlymus per konsultacijas ir ypač ekspertų darbo grupėse būtų atsižvelgta į vartotojų, nevyriausybinių organizacijų, profesinių sąjungų, įmonių, indėlininkų, naudotojų ir vietos valdžios institucijų nuomones.

Didelė suinteresuotųjų šalių nuomonių įvairovė bendrosios rinkos politikai gali duoti daug naudos. Nuomonės, gautos ne iš atitinkamos srities specialistų, sudaro labai nedidelę Komisijos gautų nuomonių dalį. Vartotojai, smulkieji investuotojai, mažosios įmonės, samdomų darbuotojų atstovai, nevyriausybinės organizacijos, vietos valdžios institucijos gali pateikti naudingų pastabų, susijusių su praktiniu priemonių įgyvendinimu ir padėti nustatyti, ar siūlomos politikos kryptys gali iš tiesų piliečiams duoti papildomos naudos.

Pasiūlymas Nr. 49: 2010 m. Komisija skatins naudoti vieno langelio principą internetu, telefonu, asmeniškai, taip pat išplečiant interneto portalą „Jūsų Europa“ ir jį geriau koordinuojant su „Europe Direct“, teikti piliečiams bei įmonėms informaciją, taip pat paramą, susijusią su bendrosios rinkos jiems teikiamomis teisėmis. Be kita ko, Komisija glaudžiau bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad informacija apie nacionalines taisykles ir procedūras taip pat būtų pasiekama naudojantis šiuo vieno langelio principu.

Iš įvairių ataskaitų matyti, kad nors oficialių informacijos šaltinių ir Komisijos parengtų pagalbos sistemų yra daug, savo teises piliečiai išmano prastai ir nežino, į ką kilus problemai kreiptis, norint jomis pasinaudoti. Todėl portalas „Jūsų Europa“ pertvarkytas, kad atitiktų vieno langelio principą, o informacija vartotojams pateikiama visiškai kitaip. Per ateinančius mėnesius svarbiausia europiečiams apie tai informuoti, taip pat padidinti informacinę bazę, kad informacija būtų dar naudingesnė, visų pirma, pateikti su valstybėmis narėmis susijusią informaciją (konkrečiai padėtis kiekvienoje valstybėje, reikalavimai, vietos asmenys ryšiams). Be aktyvaus valstybių narių bendradarbiavimo tai bus neįmanoma.

Pasiūlymas Nr. 50: Bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Komisija stiprins neoficialias problemų sprendimo priemones – visų pirma, bus tobulinamas ir stiprinamas projektas „EU PILOT“, tinklas SOLVIT ir Europos vartotojų centrų tinklas. Remiantis 2010 m. atliktu vertinimu, 2011 m. bus pateikta konkrečių pasiūlymų dėl SOLVIT. Ilguoju laikotarpiu Komisija išnagrinės galimybes toliau vystyti šiuos įrankius ir kitus alternatyvius ginčų sprendimo mechanizmus, juos glaudžiau tarpusavyje

susiejant, kad galiausiai jie padėtų kuo geriau spręsti visas su bendrąja rinka susijusias problemas.

Per aštuonerius SOLVIT veikimo metus išnagrinėtų bylų skaičius padidėjo daugiau nei dešimtgiubai, o centrų nagrinėjamos bylos yra vis įvairesnės, kartais net peržengia jiems suteiktų įgaliojimų ribas. Kad tinklas kuo geriau veiktų ir ateityje, būtina pradėti diskusiją dėl SOLVIT įgaliojimų, jo darbo kokybės užtikrinimo būdų ir santykių su kitomis problemų sprendimo priemonėmis. Tai mums leis ilguoju laikotarpiu pereiti nuo SOLVIT prie greito ir neoficialaus bet kokios piliečiams ar įmonėms bendrojoje rinkoje kylančios problemos sprendimo sistemos. Bus atliekamas Europos vartotojų centrų tinklo vertinimas; jis bus baigtas 2011 m. ir bus pateikta konkrečių pasiūlymų dėl jo tolesnio tobulinimo. Savo ruožtu projekto „EU Pilot“ tikslas – užtikrinti glaudų valstybių narių bendradarbiavimą, kad būtų greičiau ir nepradedant pažeidimų nagrinėjimo procedūrų sprendžiamos problemos dėl bendrosios rinkos teisės aktų taikymo. Dėl vis dar kylančių įvairių ir gausių problemų šią iniciatyvą būtina stiprinti. Komisija pradėjo iniciatyvą, kuria siekiama į šį projektą vietoj 24 valstybių narių įtraukti 27 valstybes nares.

IŠVADA. SIEKIANT VIEŠŪJŲ DISKUSIJŲ EUROPOJE

Šio Akto tikslas – atkurti europiečių pasitikėjimą jų didele viena rinka, kad pastaroji vėl taptų augimą skatinančiu įrankiu ir padėtų mums spręsti kylančius uždavinius.

Visų pirma, Komisija siūlo įgyvendinti bendrą koncepciją: sustiprinti socialinę rinkos ekonomiką, užtikrinant, kad piliečiai ir įmonės vėl taptų vidaus rinkos pagrindu ir tokiu būdu būtų atkurtas pasitikėjimas; rengti rinkos politikos priemones, skirtas tvariam ir teisingam augimui užtikrinti; taip pat sukurti gero bendrosios rinkos valdymo, dialogo, partnerystės ir vertinimo pagrindą. Įgyvendinant šią bendrą koncepciją bus būtinas Komisijos ir kitų institucijų darbo koordinavimas, taip pat reikės sustiprinti stebėseną. Tai neturės jokios įtakos stebėsenos mechanizmams, nustatytiems pagal strategijos „Europa 2020“ pavyzdines iniciatyvas.

Tai kolektyviniai veiksmai, kuriuose dalyvauja ne tik Komisija, bet ir Parlamentas bei Taryba, pagal savo procedūras atliekantys jiems tenkanti vaidmenį. Ekonomikos ir socialinių reikalų taryba bei Regionų komitetas į diskusijas įtrauks vietas ir regioninės valdžios institucijų atstovus, socialinius ir ekonominius partnerius, asociacijas ir pilietinės visuomenės subjektus. Be to, per ateinančius mėnesius **Bendrosios rinkos aktas bus aptariamasis visoje Europoje**. Šis Aktas, išverstas į visų valstybių narių kalbas, bus pateiktas visiems Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų nariams, regioninėms valdžios institucijoms, įskaitant atokiausius regionus, socialius partnerius ir ekonominius ir socialinius pilietinės visuomenės subjektus. Suinteresuotosios šalys galės naudotis specialiomis informavimo priemonėmis.

Tokiu būdu bus sudarytos sąlygos **tikroms viešosioms diskusijoms Europoje** apie labai konkurencingai socialinei rinkos ekonomikai kylančius uždavinius.

Visos suinteresuotosios šalys kviečiamos nuomonę apie bendrosios rinkos pagyvinimą ir, visų pirma, apie šiame dokumente siūlomas 50 priemonių pareikšti adresu (http://ec.europa.eu/internal_market/smact). Suinteresuotosios šalys galės naudotis specialiomis informavimo priemonėmis.

Jų pastabos Komisijai turi būti pateiktos ne vėliau kaip iki 2011 m. vasario 28 d. Remdamasi gautais atsakymais, Komisija pasiūlys, kad kitos institucijos prisiimtų su galutine Akto versija susijusius įsipareigojimus.

Gautos pastabos bus paskelbtos internete. Svarbu perskaityti šioje svetainėje pateikiamą pareiškimą dėl privatumo apsaugos, kuriame pateikiama informacija apie tai, kaip bus tvarkomi jūsų asmens duomenys ir jūsų pateikta nuomonė.

Pasibaigus šioms viešosioms diskusijoms, remdamasi jų išvadomis, Komisija norėtų, kad visos ES institucijos išsipareigotų iš šio Akto ir 50 jame pateikiamų priemonių 2011 m. pradžioje sukurti galutinį politinį veiksmų planą 2011–2012 metams. Taip 2012 m. bus dinamiškai pažymėtas 20-asis bendrosios rinkos jubiliejus.

2012 m. įgyvendinant šiuo Aktu siūlomas iniciatyvas, bus galima įvertinti jo įgyvendinimą, taip pat pasiektus rezultatus tvarios plėtros srityje bei stiprinant europiečių pasitikėjimą bendrąja rinka. Siekiant tuos rezultatus įvertinti, bus numatyti rodikliai, skirti nustatyti, pavyzdžiui:

- patento išdavimo kainos pokyčius;
- prekių, kuriomis valstybės narės tarpusavyje prekiauja, kiekį, išreikštą ES BVP procentine dalimi;
- tarpvalstybinių paslaugų dalį, išreikštą ES BVP procentine dalimi, taip pat įmonių, įsikūrusių kitoje valstybėje narėje nei jų pagrindinės buveinės valstybė, skaičių;
- valdžios institucijų, prisijungusių prie Vidaus rinkos informacinės sistemos (VRI), skaičių ir gautų užklausų kiekį; ir
- internetu iš kitos valstybės pirktų prekių ir paslaugų procentinę išraišką.

Remdamasi šiuo vertinimu, Komisija parengs antrąjį bendrosios rinkos stiprinimo etapą, kurio metu bus galima išskirti kitus atnaujintos bendrosios rinkos augimo ir pasitikėjimo ja aspektus. Tuo tikslu Komisija atliks išsamius mokslinius tyrimus, apklausas ir analizes.

1. Greitas, tvarus ir tinkamas augimas įmonėms			
1.1 Kūrybos skatinimas ir globojimas			
Pasiūlymas Nr. 1	Europos Parlamentas ir Taryba turėtų atlikti reikiamus darbus tam, kad būtų priimti pasiūlymai dėl Europos Sąjungos patento, jo kalbinės struktūros ir vienodos ginčų sprendimo tvarkos. Tikslas – kad pirmieji ES patentai būtų išduoti 2014 m.	Nedelsiant	Inovacijų sąjunga
Pasiūlymas Nr. 2	2011 m. Komisija pateiks autorių teisių administravimo pagrindų direktyvos pasiūlymą, kad būtų suteikta prieiga prie turinio internete taip pagerinant valdymą, skaidrumą ir elektroninį autorių teisių administravimą. Komisija taip pat pasiūlys direktyvą dėl „kūrinių našlaičių“.	2011 m.	Europos skaitmeninė darbotvarkė
Pasiūlymas Nr. 3	2010 m. Komisija pasiūlys veiksmų planą, skirtą kovai su padirbinėjimu ir piratavimu, kuriame bus ir teisinių, ir neteisinių priemonių. Be to, 2011 m. ji pateiks teisės aktų, kuriais siekiama priimti teisinę sistemą interneto plėtros sukurtiems poreikiams tenkinti ir sustiprinti muitinių veiklą šioje srityje, pasiūlymus, ir persvarstys intelektinės nuosavybės teisių trečiojoje šalyse įgyvendinimo strategiją.	2010–2011 m.	Integruota pramonės politika
1.2 Naujų tvaraus augimo būdų skatinimas			
Pasiūlymas Nr. 4	Komisija ir valstybės narės, remdamosi paslaugų direktyvos „abipusiu įvertinimu“, kuri šiuo metu atlieka valstybės narės ir Komisija, bendradarbiaus toliau plėtojant vidaus rinką. 2011 m. Komisija nurodys ir konkrečias priemones šiam tikslui pasiekti, įskaitant verslo paslaugų sektorį.	2011 m.	
Pasiūlymas Nr. 5	Iki 2011 m. pabaigos Komisija priims iniciatyvas, skirtas elektronei prekybai plėtoti vidaus rinkoje. Jos bus daugiausia skirtos sunkumams, kuriuos vartotojai patiria skaitmeninėje ekonomikoje. Jos apims komunikatą apie elektroninės prekybos veikimą ir gaires valstybėms narėms, kaip užtikrinti veiksmingą paslaugų direktyvos, skirtos kovoti su paslaugų gavėjų diskriminacija dėl tautybės ar gyvenamosios vietos, nuostatų taikymą.	2011 m.	Europos skaitmeninė darbotvarkė ES pilietybės ataskaita

Pasiūlymas Nr. 6	2011 m. Komisija pasiūlys standartizavimo reguliavimo sistemos pakeitimus, kad standartizavimo procedūros taptų veiksmingesnės ir bendriau kuriamos ir kad šios procedūros būtų naudojamos ir paslaugų atveju.	2011 m.	Integruota pramonės politika Inovacijų sąjunga Europos skaitmeninė darbotvarkė
Pasiūlymas Nr. 7	2011 m. Komisija priims Baltąją knygą dėl transporto politikos, kurioje pasiūlys kelias priemones, skirtas likusioms kliūtims, nustatytoms tarp transporto rūšių ir tarp nacionalinių transporto sistemų, pašalinti.	2011 m.	Integruota pramonės politika
Pasiūlymas Nr. 8	2011 m. Komisija priims pasiūlymą, skirtą persvarstyti Energijos apmokestinimo direktyvą, kad būtų geriau atsižvelgta į ES klimato ir energetiniai tikslus bendrame mokesčių kontekste, nustatant minimalius akcizo dydžius pagal CO2 taršalus ir energetinį turinį.	2011 m.	
Pasiūlymas Nr. 9	Komisija pasiūlys iniciatyvą, kuria siekiama įsteigti aukšto lygio verslo paslaugų grupę, kuri nagrinėtų rinkos trūkumus, standartų, inovacijos bei tarptautinės prekybos klausimus logistikos, įrenginių valdymo, rinkodaros ir reklamos sektoriuose (2012 m.).		
Pasiūlymas Nr. 10	Iki 2012 m. Komisija išnagrinės galimybę imtis iniciatyvos dėl produktų poveikio ekologijai, kuria siekiama spręsti produktų poveikio aplinkai problemą, įskaitant CO2 išmetimą. Iniciatyvoje bus išnagrinėtos priemonės bendrai Europos metodologijai, skirtai jiems įvertinti ir ženklinti, sukurti.	2012 m.	Integruota pramonės politika
Pasiūlymas Nr. 11	2011 m. pradžioje Komisija pateiks Energijos vartojimo efektyvumo planą, kad būtų išnagrinėtas didelio energijos kiekio sutaupymo potencialas papildant dabar vykdomą politiką visuose energiją vartojančiuose sektoriuose.	2011 m.	
1.3 Mažosios ir vidutinės įmonės			
Pasiūlymas Nr. 12	2011 m. Komisija priims veiksnių planą, skirtą MVĮ patekimui į kapitalo rinkas pagerinti. Jame bus priemonių, skirtų gerinti MVĮ „matomumą“ investuotojams, plėtoti veiksmingą biržų ar reguliuojamų, specialiai MVĮ skirtų, rinkų tinklą, o įtraukimo į biržos oficialų prekybos sąrašą ir reklamos reikalavimus labiau pritaikyti MVĮ.	2011 m.	Inovacijų sąjunga

Pasiūlymas Nr. 13	Iki 2010 m. pabaigos Komisija įvertins su MVĮ susijusią iniciatyvą („Smulkiojo verslo aktas“) tam, kad būtų užtikrintas „Visų pirma galvokime apie mažuosius“ principo taikymas politikoje ir leidžiant įstatymus, kad „Smulkiojo verslo aktas“ būtų glaudžiai susietas su strategija „Europa 2020“.	2010 m.	Integruota pramonės politika
Pasiūlymas Nr. 14	2011 m. Komisija pasiūlys persvarstyti apskaitos standartų direktyvas, kad būtų supaprastintos finansinės atskaitomybės prievolės ir sumažinta visų pirma MVĮ tenkanti administracinė našta.	2011 m.	
1.4 Inovacijų ir ilgalaikių investicijų finansavimas			
Pasiūlymas Nr. 15	Komisija planuoja skatinti kurti Europos obligacines paskolas projektams finansuoti („project bonds“).		Integruota pramonės politika
Pasiūlymas Nr. 16	Komisija išnagrinės priemones, kuriomis gali būti skatinamos privačios investicijos, ypač ilgalaikės, kad būtų labiau prisidedama prie strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo. Šios priemonės gali būti susijusios su įmonių valdymo reforma, jomis naudojantis gali būti sukurtos paskatos už ilgalaikes, tvarias ir etiškas investicijas, kurių reikia pažangiam, ekologiškam ir integraciniam augimui. Be to, iki 2012 m. Komisija užtikrins, kad rizikos kapitalo fondai, esantys bet kurioje valstybėje narėje, galėtų laisvai veikti ir investuoti visoje Europos Sąjungoje (esant reikalui, bus priimta nauja įstatyminė bazė). Komisija stengsis pašalinti bet kokią tarpvalstybinei veiklai nepalankią mokestinę tvarką.	2012 m.	Inovacijų sąjunga
Pasiūlymas Nr. 17	Pasibaigus viešuosius pirkimus reglamentuojančių ES teisės aktų įvertinimui, Komisija, remdamasi plačiomis konsultacijomis, ne vėliau kaip 2012 m. pateiks teisės aktų, kuriais siekiama supaprastinti ir modernizuoti Europoje galiojančias taisykles, kad sklandžiau būtų sudaromos sutartys ir kad viešieji pirkimai būtų dar geriau panaudojami remiant kitas politikos sritis, pasiūlymų.	2012 m.	Inovacijų sąjunga Integruota pramonės politika
Pasiūlymas Nr. 18	2011 m. Komisija priims teisėkūros iniciatyvą dėl paslaugų koncesijų. Dėl aiškių ir suderintų taisyklių pagerės Europos įmonių patekimas į rinką, ekonominės veiklos vykdytojams bus užtikrintas skaidrumas, vienodos traktavimo ir veiklos sąlygos. Jomis bus skatinama viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, o paslaugų naudotojams ir susitariančiosioms šalims bus plėtojamas geresnio kokybės ir kainos santykio potencialas.	2011 m.	

1.5 Įmonėms palankios teisinės ir mokestinės terpės sukūrimas			
Pasiūlymas Nr. 19	Komisija imsis iniciatyvų, kad būtų pagerintas valstybių narių nacionalinės mokesčių politikos koordinavimas, visų pirma, pasiūlydama direktyvą, kuria 2011 m. siekiama nustatyti Bendrą konsoliduotą pelno mokesčių bazę (angl. CCCTB)	2011 m.	
Pasiūlymas Nr. 20	2011 m. Komisija paskelbs naują PVM strategiją, remdamasi 2010 m. numatytu išsamiu PVM sistemos aptarimu žaliojoje knygoje.	2011 m.	
Pasiūlymas Nr. 21	2011 m. Komisija pasiūlys teisės aktą, siekiant sukurti įmonių registrų sąsają.	2011 m.	
Pasiūlymas Nr. 22	Iki 2012 m. Komisija pasiūlys sprendimą dėl abipusio e. atpažinties ir e. tapatumo nustatymo pripažinimo Europos Sąjungoje, remiantis internetinėmis tapatumo nustatymo paslaugomis, kurios turi būti teikiamos visose valstybėse narėse. 2011 m. Komisija pasiūlys persvarstyti Elektroninio parašo direktyvą, kad būtų sukurtas elektroninio tapatumo nustatymo sistemų tarpvalstybinio pripažinimo ir sąveikos teisinis pagrindas.	2012 m.	Europos skaitmeninė darbotvarkė
1.6 Būti konkurencingais tarptautinėse rinkose			
Pasiūlymas Nr. 23	Komisija toliau bendradarbiaus reglamentavimo srityje su pagrindiniais prekybos partneriais (ir dvišaliu lygmeniu (dialogai reglamentavimo klausimais), ir daugiašaliu lygmeniu, pvz., G20 susitikimuose); bendradarbiavimo tikslai bus du – skatinti reglamentavimo konvergenciją, ypač, jei tai įmanoma, trečiųjų šalių režimų ekvivalentiškumą, ir remti platesnį tarptautinių standartų taikymą. Remdamasi tokiu pagrindu, Komisija derėsis dėl tarptautinės prekybos susitarimų (ir daugiašalių, ir dvišalių), ypatingą dėmesį skirdama patekimui į rinką ir reglamentavimo konvergencijai, visų pirma paslaugų, intelektinės nuosavybės teisių ir subsidijų sferose	Vykdoma	Integruota pramonės politika
Pasiūlymas Nr. 24	2011 m. Komisija pasiūlys teisės aktą dėl Bendrijos priemonės, įgyvendinant tarptautinius Europos Sąjungos išpareigojimus, sustiprinant gebėjimą užsitikrinti sustiprintą simetriją patenkant į viešųjų pirkimų rinkas pramoninėse šalyse ir sparčiai augančios ekonomikos šalyse.	2011 m.	Pramonės politikos komunikatas

2. Pasitikėjimo atkūrimas bendrosios rinkos pagrindu laikant europiečius

2.1 Viešųjų paslaugų ir pagrindinių infrastruktūrų veikimo gerinimas

Pasiūlymas Nr. 25	Komisija išsipareigoja iki 2011 m. priimti komunikatą ir kelias priemones dėl visuotinės svarbos paslaugų.		
Pasiūlymas Nr. 26	2011 m. Komisija persvarstys Bendrijos gaires dėl transeuropinio transporto tinklo plėtros ir priims pasiūlymą dėl transporto infrastruktūros bendrosios finansavimo sistemos	2011 m.	Integruota pramonės politika
Pasiūlymas Nr. 27	Komisija priims komunikatą dėl prioritetinių energetikos infrastruktūrų nuo dabar iki 2020–2030 m., kad būtų prisidėta prie visiškai veikiančios energijos vidaus rinkos, taip sprendama trūkstumų grandžių problema ir palengvindama atsinaujinančių energijos šaltinių integravimą. Priemonės, reikalingos šiems prioritetams įgyvendinti, bus pasiūlytos 2011 m. naujame su Europos energetikos saugumu ir infrastruktūromis susijusiame dokumente.	2011 m.	Integruota pramonės politika
Pasiūlymas Nr. 28	Parlamentas ir Taryba turėtų priimti sprendimą, kuriuo nustatoma Europos radijo spektro veiksmų programa siekiant veiksmingesnio radijo spektro administravimo ir naudojimo	Nedelsiant	Europos skaitmeninė darbotvarkė
2.2 Bendrosios rinkos solidarumo stiprinimas			
Pasiūlymas Nr. 29	Remdamasi naująja Veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategija, Komisija prižiūrės, kad būtų atsižvelgta į Chartijoje numatytas teises, įskaitant bendrų veiksmų teisę. Komisija iš anksto ir išsamiai išnagrinės socialinį visų teisės aktų pasiūlymų poveikį bendrajai rinkai	2011 m.	
Pasiūlymas Nr. 30	2011 m. Komisija pasiūlys teisės aktą, kuriuo siekiama pagerinti Darbuotojų komandiravimo direktyvos įgyvendinimą; tame teisės akte greičiausiai bus įtrauktas patikslinimas apie naudojimąsi pagrindinėmis socialinėmis teisėmis esant bendrosios rinkos ekonominėms laisvėms	2011 m.	

Pasiūlymas Nr. 31	Komisija 2011 m. pakartotinai išnagrinės direktyvą dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą (pensijų fondų), veiklos ir priežiūros ir kurs kitus pasiūlymus, grindžiamus 2010 m. liepos Žaliaja knyga dėl pensijos, kad, inter alia, būtų pašalintos kliūtys, su kuriomis susiduria mobilieji darbuotojai, išeidami į pensiją	2011 m.	
Pasiūlymas Nr. 32	Komisija, siekdama sukurti Europos išankstinio planavimo sistemą pramonei restruktūrizuoti, pradės konsultacijas su socialiniais partneriais.	2011 m.	Integruota pramonės politika
2.3 Įsidarbinimo ir mokymosi visą gyvenimą prieinamumas			
Pasiūlymas Nr. 33	Siekdama sudaryti geresnes sąlygas darbuotojų judumui ir mokymąsi pritaikyti prie dabartinių darbo rinkos poreikių, 2012 m. Komisija pasiūlys teisėkūros iniciatyvą, skirtą profesinių kvalifikacijų pripažinimo sistemoms reformuoti, remiantis 2011 m. <i>acquis</i> vertinimu. Kartu bus įvertintas profesinio pažymėjimo teikiamas potencialas.	2012 m.	ES pilietybės ataskaita
Pasiūlymas Nr. 34	Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, parengs „Judaus jaunimo kortelę“, skirtą padėti jaunuoliams išvykti studijuoti į kitą valstybę narę. Komisija papildys savo interneto svetainę, skirtą judžiam jaunimui – joje pateiks informacijos apie nuotolines studijas ir galimybes studijuoti ar stažuotis Europoje.	2012 m.	Komunikatas „Judus jaunimas“
Pasiūlymas Nr. 35	Komisija kartu su valstybėmis narėmis įdiegs Europos kvalifikacijų sistemą. Tarybai ji pateiks rekomendaciją, skirtą mokymui ne mokykloje skatinti (neformalus mokymas ir savišvieta) ir jo rezultatams pripažinti. Komisija taip pat pasiūlys sukurti „Europos įgūdžių pasą“, kuriame būtų išsamiai nurodyta, kokias žinias ir gebėjimus kiekvienas asmuo įgijo per gyvenimą. Ji nustatys, kaip turėtų būti pereinama nuo Europos kvalifikacijų sandaros prie Europos amatų (veiklų) nomenklatūros.	2011 m.	Komunikatas „Judus jaunimas“
2.4 Naujos priemonės socialinei rinkos ekonomikai			
Pasiūlymas Nr. 36	2011 m. Komisija pasiūlys Socialinio verslumo iniciatyvą, kuria siekiama paremti ir skatinti socialiniu aspektu novatoriškų verslo projektų vystymą bendrojoje rinkoje, naudojant, visų pirma, socialinius reitingus, etinį ir aplinkosauginį ženklumą, viešuosius pirkimus, nustatant naują investicijų fondų tvarką ir panaudojant ilgai nenaudojamas santaupas.	2011 m.	

Pasiūlymas Nr. 37	Dėl keleto priežasčių, daugiausiai susijusių su finansavimo pobūdžiu arba akcininkų ar su didelėmis socialinėmis, ekonominėmis ir technologinėmis inovacijomis susijusius projektus remiančių ir skatinančių suinteresuotųjų šalių pasirinkimu, socialinė ekonomika įgyvendinama naudojant įvairias teisinio statuso rūšis (fondai, kooperatyvai, savidraudos draugijos ir kt.). Komisija pasiūlys atitinkamų juridinių formų tobulinimo priemonių, kurių tikslas – jų veiklą padaryti sklandesnę ir sudaryti geresnes jų plėtros bendrojoje rinkoje galimybes.	2011–2012 m.	
Pasiūlymas Nr. 38	Komisija pradės viešąsias konsultacijas (žalioji knyga) dėl įmonių valdymo. Ji taip pat pradės viešąsias konsultacijas dėl galimybių didinti įmonių teikiamos su socialiniais, aplinkosaugos aspektais ir pagarba žmogaus teisėms susijusios informacijos skaidrumą. Po šių konsultacijų galėtų būti parengtos teisėkūros iniciatyvos.	2011–2012 m.	Integruota pramonės politika
2.5 Vartotojams tarnaujanti bendroji rinka			
Pasiūlymas Nr. 39	2011 m. Komisija parengs daugiametį veiksmų planą, skirtą Europos rinkos priežiūrai tobulinti. Be to, Komisija kartu su muitinės įstaigomis ir valstybių narių rinkų priežiūros institucijomis 2011 m. parengs muitinių vykdomos kontrolės produktų saugos srityje gaires. Komisija, siekdama užtikrinti suderintą ir vieningą ES vartojimo prekių saugos sistemą, taip pat pasiūlys persvarstyti bendros gaminių saugos direktyvą.	2011 m.	Integruota pramonės politika
Pasiūlymas Nr. 40	2011 m. Komisija priims teisėkūros iniciatyvą dėl galimybės gauti tam tikras pagrindines banko paslaugas. Bankų sektoriui ji taip pat pasiūlys pateikti savireguliacijos iniciatyvą, skirtą iki 2011 m. pabaigos banko mokesčius padaryti skaidresnius ir padidinti galimybes juos palyginti.	2011 m.	
Pasiūlymas Nr. 41	Iki 2011 m. vasario Komisija pasiūlys direktyvą, skirtą bendrajai integruotai hipotekos kredito rinkai, kurioje būtų užtikrinama aukšto lygio vartotojų apsauga, sukurti.	2011 m.	
Pasiūlymas Nr. 42	Iki 2010 m. pabaigos Komisija priims komunikatą, skirtą nustatyti, su kokiomis mokesčių kliūtimis vis dar susiduria Europos piliečiai, ir jas pašalinti.	2010 m.	ES pilietybės ataskaita
Pasiūlymas Nr. 43	Atsižvelgdama į padarinius, kilusius dėl Islandijos ugnikalnio kilusios krizės, 2012 m. Komisija priims pasiūlymą iš dalies keisti dėl oro transporto keleivių teisių reglamentą, ir jei bus priimtas teisės akto dėl kelių transporto sektoriaus (miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų) pasiūlymas – Komunikatą dėl visų rūšių transporto keleivių teisių.	2012 m.	ES pilietybės ataskaita

3. Dialogas, partnerystė, įvertinimas – gero bendrosios rinkos valdymo įrankiai

Pasiūlymas Nr. 44	Komisija ir valstybės narės, remdamosi paslaugų direktyvos „abipusiu įvertinimu“, kuri šiuo metu valstybės narės ir Komisija atlieka, bendradarbiaus tęsdamos <i>acquis</i> vertinimą ir taip toliau plėtodamos vidaus rinką. Paslaugų direktyvos abipusio įvertinimo metu įgyta patirtis bus pritaikyta kitiems pagrindiniams bendrosios rinkos teisės aktams.		Integruota pramonės politika
Pasiūlymas Nr. 45	2011 m. pradžioje Komisija pateiks vidaus rinkos informacinės sistemos (VRI) išplėtimo į kitas teisės aktų sritis 2011 m. strategiją, kuria bus siekiama sukurti Europos administravimo institucijų elektroninį komunikavimo tinklą. Dėl šios strategijos bus pateiktas teisės akto pasiūlymas.	2011 m.	
Pasiūlymas Nr. 46	2011 m. Komisija pateiks iniciatyvą dėl ES alternatyvių ginčų sprendimo būdų naudojimo. Tuo tikslu Komisija 2011 m. priims Rekomendaciją dėl finansų paslaugoms skirto alternatyvaus ginčų sprendimo sistemų tinklo. Šios dvi iniciatyvos skirtos užtikrinti, kad būtų nustatytos paprastos veiksmingos, tačiau nebrangios neteisminės tarpvalstybinio pobūdžio vartotojų ginčų sprendimo procedūros. Iki 2012 m. Komisija pasiūlys Europos su skaitmeninėmis operacijomis susijusių ginčų sprendimo internetu sistemą. Be to, 2010–2011 m. Komisija viešai konsultuosis dėl Europos požiūrio į kolektyvinius ieškinius, siekdama nustatyti tvarką, kuri galėtų būti įtraukta į Europos Sąjungos teisinę sistemą ir valstybių narių teisės sistemas.	2011 m.	Europos skaitmeninė darbotvarkė ES pilietybės ataskaita
Pasiūlymas Nr. 47	Bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis Komisija parengs ryžtingesnę politiką, kad būtų laikomasi bendrosios rinkos taisyklių. Komisija išipareigoja parengti Akte numatytų teisės aktų pasiūlymų perkėlimo į nacionalinę teisę planus ir atitikties lentelę, taip pat pasiekti, kad sutrumpėtų vidutinis pažeidimų nagrinėjimo laikas. Komisija valstybes nares ragina atsilikimą į nacionalinę teisę perkeliant bendrosios rinkos direktyvas sumažinti iki 0,5 % ir pateikti atitikties lenteles su perkėlimo priemonėmis.	2011 m.	

Pasiūlymas Nr. 48	Rengdama teisės aktus ir juos įgyvendindama Komisija intensyviau konsultuosis ir plėtos dialogą su pilietine visuomene. Daug dėmesio bus skiriama, kad prieš priimant pasiūlymus per konsultacijas ir ypač ekspertų darbo grupėse būtų atsižvelgta į vartotojų, nevyriausybinių organizacijų, profesinių sąjungų, įmonių, indėlininkų, naudotojų ir vietos valdžios institucijų nuomones.	2011 m.	ES pilietybės ataskaita
Pasiūlymas Nr. 49	2010 m. Komisija skatins naudoti vieno langelio principą internetu, telefonu, asmeniškai, taip pat išplečiant interneto portalą „Jūsų Europa“ ir jį geriau koordinuojant su „Europe Direct“, teikti piliečiams bei įmonėms informaciją, taip pat paramą, susijusią su bendrosios rinkos jiems teikiamomis teisėmis. Be kita ko, Komisija glaudžiau bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad informacija apie nacionalines taisykles ir procedūras taip pat būtų pasiekama naudojantis šiuo vieno langelio principu.	2010 m.	ES pilietybės ataskaita
Pasiūlymas Nr. 50	Bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Komisija stiprins neoficialias problemų sprendimo priemones – visų pirma, bus tobulinamas ir stiprinamas projektas „EU PILOT“, tinklas SOLVIT ir Europos vartotojų centrų tinklas. Remiantis 2010 m. atliktu vertinimu, 2011 m. bus pateikta konkrečių pasiūlymų dėl SOLVIT. Ilguoju laikotarpiu Komisija išnagrinės galimybes toliau vystyti šiuos įrankius ir kitus alternatyvius ginčų sprendimo mechanizmus, juos glaudžiau tarpusavyje susiejant, kad galiausiai jie padėtų kuo geriau spręsti visas su bendrąja rinka susijusias problemas.	2011 m.	